

Kampanjeguide for skatteparadisfrie soner

Attac Norge 2012

- Attac ble dannet etter den store finanskrisen i Asia på slutten av 1990-tallet, med mål om å få demokratisk kontroll over finansmarkedene.

- Attac er en fransk forkortelse for «*Association pour la Taxation des Transactions financière et l'Aide aux Citoyens*», altså bevegelsen for en skatt på finanstransaksjoner og hjelp til borgerne.

- Kampen mot skatteparadisene er en sentral del av arbeidet til Attac.

“Kampanjeguide for skatteparadisfrie soner”
Utgitt av Attac Norge 2012

Attac Norge Tlf: 22989304
Fredensborgveien 6 attac@attac.no
0177 Oslo www.attac.no

HVA ER SKATTEPARADIS?

Skatteparadis er land eller områder som kjennetegnes ved at de har ulike regler for skattelegging av egne innbyggere og utlendinger. De tilbyr utlendinger lav eller ingen skatt, anonymitet, og enkle og fleksible regler for registrering. Et krav dersom en ønsker å etablere et selskap i et av disse områdene er at virksomheten må drives i et annet land. Disse reglene gir utlendinger og multinasjonale selskaper muligheter for å bruke skatteparadiset til å skjule eiendeler, penger og forretningsvirksomhet fra myndighetene i eget hjemland, med gode muligheter for å unngå skatt og å skjule utbytte fra kriminalitet. Flere av disse områdene markedsfører seg selv med sine lave skatter for å tiltrekke seg enda mer investeringer.

Hva brukes skatteparadis til?

Skatteparadisene brukes til å skjule skitne penger som kommer fra skatteunndragelse, korrupsjon, narkotika, våpen og menneskehandel. De som ønsker å etablere et selskap for å drive virksomheten i området blir underlagt andre regler, og får ikke nødvendigvis "nytte like godt" av hemmeligholdet og den lave skattesatsen. Den typen investeringer som skatteparadis tiltrekker seg bidrar derfor ikke til hverken økt produksjon eller sysselsetting, og utbyttet er forbeholdt skatteunndragere, korruperte politikere og smuglere. Skatteparadisene tilbyr et lovverk som brukes til å undergrave andre lands rettigheter til å velge sitt eget skattenivå. Det de egentlig gjør er å undergrave lovgivningen og rettsforholdene i andre land.

De 10 viktigste skatteparadisene og grad av hemmelighold i prosent

1.	Sveits	78 %
2.	Cayman Islands	77 %
3.	Luxembourg	68 %
4.	Hong Kong	73 %
5.	USA	58 %
6.	Singapore	71 %
7.	Jersey	78 %
8.	Japan	64 %
9.	Tyskland	57 %
10.	Bahrain	78 %

(Basert på Tax Justice Networks Financial Secrecy Index for 2011)

attac **SKATTEPARADIS**
Skitne penger – kampen mot skatteparadisene
Lær mer om skatteparadis på vår nettside: skatteparadis.attac.no

INTRODUKSJON

KAMPANJEGUIDE FOR SKATTEPARADISFRIE SONER

Dette hefter er ment som en hjelp til deg som vil lage en lokal kampanje for en skatteparadisfri sone. I heftet så finner du argumenter som du kan bruke som en del av kampanjen, og gode råd om hvordan den bør gjennomføres.

Dette heftet utdyper det vi har skrevet om i heftet "Skitne penger - Kampen mot skatteparadisene" og heftet om hvordan man lager en skatteparadisfri sone. Du kan med fordel ta en titt på disse først.

En skatteparadisfri sone er en kommune, bedrift eller institusjon som ikke inngår avtaler med selskaper som bruker skatteparadis for å unndra seg skatt og innsyn i sin økonomi. Normalt blir dette ivaretatt gjennom det etiske regelverket til kommunen, bedriften eller institusjonen.

Litt om kampanjen og Attac

Attac Norge startet å planlegge kampanjen for skatteparadisfrie soner etter å ha sett på tilsvarende arbeid i Sverige, Finland og Frankrike. En foreløper var kampanjen vår mot skatteparadis i 2006, der et tilsvarende initiativ ble tatt av Attac Tromsø for å utestenge selskaper med tilknytning til skatteparadis i byen.

Kampanjen fikk en kickstart, da Ulstein kommune ble skatteparadisfri før vi en gang var kommet ordentlig i gang. Initiativet kom fra Sund folkehøyskole som hadde hatt kurs med Changemaker, Kirkens Nødhjelps ungdomsorganisasjon. Changemaker har ikke offisielt tilsluttet seg kampanjen, men i forbindelse med kurset hadde de snappet opp ideen. Forklaringen er at Attac høsten 2011 hadde en ansatt for å forberede kampanjen som var tilknyttet Changemaker, og vedkommende var også involvert i kurset på Sund folkehøyskole. Så takk til Changemaker for å gi oss en pangstart.

INTRODUKSJON

Fra lanseringa av Tax Justice Network Norden i 2006, med oppblåsbar palme og Attac-ballonger.

Attac har jobbet mot skatteparadis siden starten, og Attac har vært initiativtager for nettverksorganisasjonen Tax Justice Network både internasjonalt, på nordisk nivå og her i Norge. Gjennom vårt og TJNs arbeid har stadig flere sett hvor alvorlig en trussel skatteparadisene er mot en sunn økonomi, og det er i dag et problem som blir tatt seriøst på alle nivåer.

INNHOLDSFORTEGNELSE:

Hva er skatteparadis?	side 3
Introduksjon	side 4
Hold orden på argumentasjonen	side 6
Strategi	side 10
Fremme forslag i kommunen	side 12
Nettverksarbeid	side 16
Opplysningsarbeid	side 23
Skattejakten	side 27
Vedlegg:	
Eksempel på leserbrev	side 33
Oversatt tekst fra forslag fremmet i franske regioner	side 34
Malmö innkjøpspolicy	side 36
Växjö innkjøpspolicy	side 37
Kalmars innkjøpspolicy	side 42
Utdrag fra Ulstein kommunes protokoll	side 45

HVORFOR SKATTEPARADISFRI?

Hva er galt med skatteparadisene?

Skatteparadis er et enormt globalt problem. Skatteparadisene er en hovedsynder når det gjelder hvitvasking av penger fra organisert kriminalitet som narkotika, sexhandel, menneskehandel og våpenhandel. De muliggjør omfattende korrupsjon på høyt nivå, som for eksempel statsledere som stikker hele lands budsjetter i egen lomme. Skatteparadis blir brukt av internasjonale terrornettverk for å finansiere krig og terrorisme verden over. Uten skatteparadis så vil korrupsjon og kriminalitet bli langt vanskeligere, noe som bare kan være positivt.

Når vanlige selskaper som driver med legitim virksomhet bruker skatteparadis så bidrar de indirekte til denne kriminaliteten og korrupsjonen, og sår tvil om seriositeten av sin egen virksomhet.

Vel så viktig som muligheten for å vaske svarte penger, så tilrettelegger skatteparadis også omfattende kapitalflukt og skatteunndragelse. Årlig forsvinner mer enn ti ganger så mye penger ut av utviklingsland gjennom skatteparadis enn de mottar i bistand. Hadde disse midlene blitt skattlagt på vanlig vis og brukt til befolkningenes beste ville mye av den utviklings- og nødhjelpen de rike landene yter i dag vært helt unødvendig.

Skatteunndragelsen er mest alvorlig for fattige land, som virkelig trenger penger til grunnleggende utvikling og velferd, men den rammes i høyeste grad også rike land. For eksempel viste en undersøkelse i 2011 at kun hvert fjerde danske selskap betaler skatt, i stor grad fordi de unndrar seg skatt gjennom bruk av skatteparadis.

Skatteunndragelse på denne måten er demokratisk problem, siden det undergraver skattepolitikken. Uavhengig av hvor stor eller liten man mener skatten bør være, så er det et grunnleggende prinsipp at alle skal bidra på samme grunnlag. Når noen dekker over hvor mye skattbar inntekt de faktisk har, så blir grunnlaget for skattepolitikken borte og andre må betale mer.

For de som er opptatt av et progressivt skattesystem, der de som har mye også bidrar med mest, så er det først og fremst store selskaper og svært rike mennesker som bruker skatteparadis for unndra seg skatt. Et eksempel er en enkelt norsk investor som våren 2012 ble tiltalt for å ha unndratt hele 60 millioner i beskatning gjennom skatteparadis.

At skatteparadis er en uting er åpenbart. Med sitt hemmelighold gjør skatteparadisene skade på økonomier og mennesker verden over, og undergraver demokratiet både i fattige og rike land.

Attac har drevet kampanjer mot skatteparadis helt siden starten, og tok initiativ til å stifte både det internasjonale Tax Justice Network (fra Attac Jersey), og den norske avdelingen. Gjennom dette nettverket har mange andre organisasjoner også fått øynene opp for problemene dette fører til, og arbeidet mot skatteparadis har blitt løftet fram både på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Hvorfor skatteparadisfrie soner?

Til tross for positive tiltak både fra OECD og norske myndigheter, så øker bruken av skatteparadis. Derfor er det nødvendig å fortsette kampen. Skatteparadisfrie soner er et tiltak på veien fram, som fungerer svært godt siden det både rammer bedrifter som bruker skatteparadis direkte og har en sterk signaleffekt oppover i systemet.

Det er mange argumenter for at en kommune eller annen offentlig institusjon bør bli skatteparadisfri:

- » Det mest åpenbare er at man ikke bør bruke ærlig innbetalte skattepenger til å betale selskaper som unndrar seg beskatning. Verdier skapt i Norge, enten det er offentlig eller privat, skal være underlagt norske skatteregler.
- » Våre skattepenger bør ikke brukes til å støtte opp om et så skadelig fenomen.
- » De som benytter seg av skatteparadis har en kjempestor konkurransefordel fremfor de som ikke gjør det. Ved å unndra seg skatt kan de tilby tjenester langt billigere enn de som er betaler skatt som man bør. Dette rammer i stor grad små og lokale selskaper som taper i konkurranse med store internasjonale aktører. En skatteparadisfri sone bidrar til sunnere konkurranse der alle stiller på like vilkår.
- » Åpenhet i selskaper man kjøper tjenester av er bra for de som kjøper tjenestene.
- » En skatteparadisfri sone står ikke alene, den er en del av en internasjonal bevegelse, med kommuner og regioner i Frankrike, kommuner i resten av Norden og i Norge. Attac Norden jobber aktivt med denne kampanjen nå, og også i resten av Europa foregår det lokale kampanjer. Jo flere som tilslutter seg kampanjen, jo sterkere står den.
- » En unik mulighet til å handle lokalt for å påvirke et globalt problem som rammer det store flertallet av verdens befolkning, inkludert innbyggerne i kommunen (eller studentene på universitetet/høyskolen). Det er en lang vei fram til å avskaffe skatteparadis, men dette er noe man kan gjøre lokalt som vil ha en liten, men direkte, effekt på skatteparadisene.
- » Det vil nytte på sikt. Hvis kommuner hindrer selskaper med tilknytning til skatteparadis fra å få offentlige kontrakter vil tilknytning til skatteparadis gå fra å være et konkurransefortinn til å bli en ulempe. Å få legitime virksomheter ut av skatteparadis er et stort steg på veien for å avskaffe dem som frihavner for korrupsjon, skatteunndragelse, kapitalflukt og organisert kriminalitet.
- » Vel så viktig som den direkte effekten er dette et sterkt politisk signal for videre regulering på overordnet plan, enten det er nasjonalt eller internasjonalt.

ARGUMENTASJON

Motargumenter med svar

Selv om få vil forsvare skatteparadis i seg selv, så vil en kampanje for en skatteparadisfri sone møte motargumenter. Her er noen av de vanligste, og våre svar på dem. Du kan møte andre, men dette er de vi har møtt så langt.

⇒ Det vil føre til ekstra administrasjon/ dyrere anbudsprosess / er vanskelig å gjennomføre

← Dette er et argument mot alle former for etisk regelverk eller andre tiltak for gode anbudsprosesser, men det er ikke så godt her. Gode anbudsprosesser i seg selv er kostnadskrevende, men tiltak mot skatteparadis vil ikke være spesielt kostnadskrevende. Å kreve land-for-land-rapportering i regnskapene vil ikke være spesielt dyrt verken for store eller små selskaper. Små selskaper opererer vanligvis ikke på tvers av landegrensene på denne måten, store selskaper har allerede oversikt over dette i sine regnskaper. Finnes dette i anbuds-dokumentene er det ikke spesielt mye ekstra jobb å se også på dette.

⇒ Vi bør overlate det til høyere myndigheter å regulere på nasjonalt eller internasjonalt nivå

← Det jobbes med å regulere dette på nasjonalt og internasjonalt nivå, men det tar tid. Sterke lobbygrupper som representerer finansnæringen og skatteparadisene trener arbeidet internasjonalt, mens arbeidet for å stoppe dem startet på grasrotnivå. Reguleringene som allerede er innført på norsk nivå og på OECD-nivå viser at arbeid nedenfra virker, så det er bra å tilslutte seg dette.

← Kommunen har også et selvstendig ansvar for de etiske beslutningene de gjør i sin økonomi. Kommunen vil ikke kjøpe fra bedrifter som bruker barnearbeid, fordi det er uetisk, ikke fordi det gjør en kjempeforskjell i kampen mot barnearbeid. "Mange bekker små gir stor å" som ordtaket sier, og sammen med andre kommuner så vil dere gjøre en forskjell.

⇒ Land må selv få bestemme skattenivået sitt, vi kan ikke bestemme hva andre lands lovgivning skal være.

← Nettopp! Vi vil at innbyggerne i Norge skal bestemme skattenivået i Norge, innbyggerne i Uganda skal bestemme skattenivået i Uganda og innbyggerne i Sveits skal bestemme skattenivået der. Skatteparadis bidrar med sin hemmeligholdspolitikke til undergrave andre lands mulighet for innkreve skatt. Om noen land har demokratisk har vedtatt tilnærmet nullskatt så er ikke det et norsk problem. Men om verdier som skapes i Norge unndras beskatning i Norge, fordi man kan late som om de er tjent i Sveits, så er det vårt problem. For at land selv skal få bestemme demokratisk over sine egne verdier så må vi begrense skatteparadisene.

⇒ Kritikken av selskaper som er i skatteparadis er bare en unnskyldning, egentlig handler dette om motstand mot privatisering.

← Attac og mange andre er mot privatisering av offentlige velferdstjenester, men det er på siden av kampanjen mot skatteparadis (se demokratiskstyring.no for Attacs syn på offentlig styring og privatisering). Kampanje mot skatteparadis er likevel bredere enn dette. Først og fremst så er det mange tjenester og varer som det offentlige kjøper inn som det er helt naturlig at det offentlige kjøper fra det private. Uavhengig av privatisering og konkurranseutsetting av tjenester som i dag gjøres i offentlig regi, så burde alle offentlige innkjøp være underlagt etiske retningslinjer.

⇒ Selskap XYZ har tilknytning til skatteparadis, men vi/de gjør ikke noe galt og driver helt lovlig.

← Hurra for at selskapet ikke bruker tilknytningen sin til skatteparadis til å unndra seg skatt. Vi regner med at en land-for-land-gjennomgang av selskapets regnskaper vil vise dette. Men så lenge selskapet har tilknytning til skatteparadis, så er det vanskelig for å få innsikt i om selskapet unndrar seg skatt eller

ikke. Kun åpen land-for-land-rapportering, eller at selskapet kutter forbindelsen til skatteparadiset vil vise sikkert om det foregår noe galt eller ikke.

← Vi håper selskapet vil kutte forbindelsene til skatteparadis helt, siden deres legitime og lovlige virksomhet bidrar til å legitimere disse frihavnene for kriminelle og korrupte.

TRE STEG TIL Å BLI SKATTEPARADISFRI

Å endre innkjøpsrutine i en kommune kan være en omstendighet prosess som ikke alltid lar seg gjøre i en sving. Det kan komme av usikkerhet, manglende kunnskap i administrasjon eller rett og slett mangel på politisk vilje til å stille harde krav. Kampanjen lokalt kan krones med seier uansett hvilken av "nivåene" du klarer å få din kommune med på!

Politisk vedtak

I noen kommuner kan det hende at politikerne absolutt ønsker å bli en skatteparadisfri sone, men enda ikke implementerer dette inn i dag-til-dag driften av kommunen. Det er likevel en seier å få kommunestyret til å enes om et felles politisk standpunkt mot skatteparadis. Rent formelt kan det gjøres i en uttalelse fra kommunestyret, i et etisk charter eller i den faktiske innkjøpsrutinen. Veien fra sistnevnte og over til et praktisk gjennomført vedtak er ekstra kort. Et politisk vedtak er viktig i en kommune av to grunner: 1) Det gir et tydelig tegn til selskapene, befolkningen og resten av det politiske miljøet at skatteparadis er en uting, og det kan bekjempes lokalt. 2) Det gir grunnlag for å gå videre med kampanjen på et senere tidspunkt. 3) Om det viser seg at det er vanskelig å ekskludere selskap på grunnlag av tilknytning til skatteparadis kan et slikt vedtak brukes til å argumentere for at kommunen skal utføre tjenestene selv.

Land-for-land-rapportering

I veien til å få et praktisk gjennomførbart vedtak er kravet om informasjon fra selskapene helt grunnleggende. Kommuneadministrasjonen har veldig sjelden ressurser eller lyst til å leke økonomisk detektiv hver gang de skal foreta et anbud. Land-for-land rapportering er en rapporteringsstandard som pent summerer opp hva hvilke nøkkeltall man trenger fra en tilbyder for å se om nevnte selskap er koblet til skatteparadis. Det finnes flere konkrete definisjonen av Land-for-land rapportering, men for å unngå smutthull og halvgode forslag anbefales Richard Murphys rapport "Country-by-Country Reporting - Accounting for globalisation locally"ⁱ. Se også eksempel på hva kommune i Frankrike krever av informasjon fra sine finansielle partnere i vedlegget bakerst i dette heftet. Det er overhode ingen juridisk tvil om hvorvidt offentlige instanser kan avkreve Land-for-land rapportering fra sine tilbydere, eller ikke. Sigbjørn Johnson har allerede lovet at Land-for-land rapportering skal være standarden i Norge fra 2014ⁱⁱ.

Praktisk vedtak:

Det gir sterkest signal- og direkte effektiv hvis også den politiske viljen mot skatteparadis og kunnskapen om at selskapene i anbudsrunder benytter seg de, blir ekskludert fra anbudsrunder. For at slikt vedtak skal ha en effekt er det viktig å tette alle smutthull i teksten. Arbeid gjerne sammen med politikerne når det kommer til formuleringer.

Viktige ting å huske på er:

- » Hva er et skatteparadis?

Her kan det være smart å definere ut ifra funksjon (lav/ingen skatt, hemmelighold, egne for utenlandske selskaper), ikke geografi (land på en liste) i og med at listen over land kan variere. Henvis heller til TJN sin Financial Secrecy Indexⁱⁱⁱ for støtte.

- » Hva menes med "tilkobling til" et skatteparadis?

Både eierskapstruktur, internprising og bruk av konsulenter kan brukes til å overføre penger fra Norge til skatteparadis. Se kapittelet om Graveguiden for mer info.

» Hvem skal levere informasjonen?

Kommuneadministrasjonen har ikke mulighet til å gjøre undersøkelser på alle selskaper, sørg derfor for at det er selskapene som må stå for bevisbyrden.

» Opplæring

For at vedtaket ikke skal lande i et en skuff, slik dessverre mange etiske innkjøpsregler gjør, er det viktig at det også legges opp til at de ansatte i kommunen som har med innkjøp å gjøre for opplæring i problematikken og hvordan forholde seg til det nye regelverket.

Et slikt praktisk vedtak kan møte juridiske motargumenter, som regel basert på EØS lovgivningen om at man ikke kan diskriminere tilbydere utifra nasjonalitet. Se kapittelet om juridisk forhold for mer informasjon om dette.

i www.taxresearch.org.uk/Blog/2012/06/01/country-by-country-reporting-accounting-for-globalisation-locally/

ii www.regjeringen.no/nb/dep/ud/kampanjer/dialog_forside/johnsen_llr.html?id=697043

iii www.financialsecrecyindex.com/

HVORDAN FREMME FORSLAG OM SKATTEPARADISFRI SONE I DIN KOMMUNE

For å fremme et konkret politisk forslag skatteparadisfrie soner, er det i hovedsak to framgangsmåter.

1. En kommunestyrerepresentant kan foreslå det som en endring i innkjøpsrutine eller det etiske regelverket. Dette tas opp med jevne mellomrom i alle kommuner.
2. En kommunerepresentant kan fremme en interpellasjon med forslag om å bli en skatteparadisfri sone.

Hvor ofte innkjøpsrutinen og eventuelt det etiske regelverket kommer opp av rulleringen varierer fra kommunene. Det er rådmannen eller hans/hennes stab som har oversikt over når det skal opp. Møteplanen for kommunestyret og formannskapet ligger vanligvis også på kommunens nettsider.

Interpellasjon er et spørsmål til ordføreren eller den som har ansvar for området stilt av et medlem av kommunestyret. Spørsmålet skal være skriftelig og sendes i god tid i forveien. Videre kan det da bli en avstemning på grunnlag av interpellasjonen. Mange steder samles interpellasjonene opp på slutten av kommunestyrene. Større saker som skatteparadis fri sone kan derfor risikere å bli "skviset" med mindre man forbereder saken nøye. Hvis et forslag gjennom en interpellasjon faller, er det vanskelig å få vedtatt den ved en senere runde. Derfor er det viktig å ha gjort jobben med å bygge allianser og samlet støtte i kommunestyresalen før man fremmer en interpellasjon.

Rådmann er den høyeste administrative lederen i kommunen. Det er hun som med administrasjonen under seg skal sørge for at kommunestyrets vedtak blir gjennomført. Rådmannens rolle varierer med kommunens størrelse. I små kommuner med få ansatte og folkevalgte er rådmannen desto mer sentral i hvordan kommunen styres. I forhold til skatteparadisfrie soner bør man snakke med rådmannen og innkjøpsansvarlig på forhånd for å avklare eventuelle misforståelser rundt den praktiske innføringen av skatteparadisfri sone, slik at disse ikke kommer opp under debatten og feller forslaget.

Byrådet er det utøvende organet i Oslo, Bergen og Tromsø som har innført byparlamentarisme framfor formannskapsmodellen. Byrådet i forhold til bystyret kan sammenlignes med regjering i forhold til storting. Derfor er det viktig å jobbe opp mot byrådet der de har flertall i bystyret.

Formannskapet er det utøvende organet i alle kommuner som ikke har innført by parlamentarisme. Det utgjøres av ordfører, varaordfører og representanter valgt av, og fra, kommunestyret. Et vedtak om skatteparadisfri sone vil ligge under kommunestyret. Men formannskapet er gjennom hyppigere møter og gjennom det at de representerer en flertallskoalisjon av de største partiene ofte den reelle beslutningsarenaen i kommunen, selv om det endelig vedtaket må bli gjort i kommunestyret.

Innbyggerinitiativet er en mulighet for å fremme et forslag ovenfor kommunestyre eller fylkesting må ta stilling til. Det kreves 300 underskrifter i kommunen, 500 i fylket eller 2 prosent av innbyggertallet for å fremme et innbyggerinitiativ. Ordningen er lite brukt i Norge. Som regel er det mer hensiktsmessig å få med en folkevalgt med på kampanjen og at han/hun fremmer forslag om skatteparadisfri sone.

HVORDAN FÅ FORSLAGET SOM FREMMES OM SKATTEPARADISFRISONE I DIN KOMMUNE TIL Å STEMMES IGJENNOM?

Hvilken strategi og hvor man skal begynne kampanjen varierer fra sted til sted. Før man setter seg ned å legger en konkret plan bør man undersøke partitilhørighet, om kommunen har noen innkjøpsrutiner fra før og om det finnes noen naturlige allierte i partier (se i partiprogram) eller frivillige organisasjoner. Noen huskereglene er det imidlertid alltid greit å huske på:

Sak, ikke side

Kampen mot skatteparadis har lange vært assosiert med en side av det politiske landskapet. Men politikere fra hele spekteret er med i kampanjen, og ingen har monopol på kravet om at verdiene skal skattelegges der de skapes. I Ulstein kommune ble vedtaket klubbet gjennom av høyreordfører Jan Berset, Helsinki skal bli skatteparadisfri etter langårig arbeid fra sosialdemokratene mens Malmø høsten 2012 valgte å bli skatteparadisfri med et rødgrønt kommunestyre. Vær åpen for å snakke med alle partigrupper som er villig til å bli med på kampanjen, selv om det ikke er deres naturlige samarbeidspartnere i annet politisk arbeid. Det politiske spillet fungerer mange steder slik at de folkevalgte gjerne vil slå politisk mynt på vedtak de gjør, også når det kommer til skatteparadisfrie soner. Det er noe man skal verdsette, og hvis en folkevalgt har lyst til å gjøre det til "sin" sak er det et løft for arbeidet. Men det holder ikke med et forslag fra en politiker hvis resten av partiene stemmer imot. Derfor kan det være smart å snakke med partigruppene i posisjon uansett, enten for å få de til å kjøre gjennom forslaget selv, eller for å danne en bred støtte for skatteparadisfrie soner på tvers av posisjon/opposisjon. Det er helt greit å invitere seg selv til forskjellige partigrupper, men det er viktig å holde de kontakten i kommunestyret man har godt informert om hva man gjør. Ideelt sett er det din mann eller kvinne i kommunestyret som gjør jobben med å kontakte andre folkevalgte og bygge politiske allianser.

Eksempelets makt

Det finnes metervis med stoff på skatteparadisfrie soners juridiske, økonomiske og politiske sider. Dette kan være bra å ha en oversikt over til debatter og i møte med for eksempel en kritisk innkjøps sjef. Men i møte med en kommunepolitiker som allerede har tykke saksliste-bunker kan det være mer effektivt å vise til allerede eksisterende initiativ. Det finnes allerede skatteparadisfrie soner i aller politiske farger og i alle nivåer av strengt politisk vedtak i Norge, Sverige, Finland og Frankrike. Disse eksemplene er ikke bare nyttige for å vise at man kan bli en skatteparadisfrie sone, men også hvordan man kan bli det. Allerede skrevne politiske vedtak og/eller innkjøps reglement man kan kopiere gjør ikke bare at man slipper å finne opp hjulet igjen, men også at man unngår feilskjær andre kan ha måtte jobbe seg rundt. Det finnes mange forskjellige formuleringer i et slikt politisk vedtak, se eget avsnitt og vedlegg til dette hefte for eksempelet

En glad politiker er en samarbeidsvillig politiker

Hvis hele den folkevalgte posisjonen i din kommune er uttalt mot skatteparadisfrie soner og nekter å flytte på seg eller bevisst trenerer saken, er det på plass å legge hardt press på politikeren. Man kan lage en demonstrasjon, skrive strenge lesebrev og få igang et folkeinitiativ for å presse kommunestyrerepresentanten. Men ofte er grunnen til at din kommune ikke allerede er skatteparadisfri mangel på kunnskap om temaet, ikke motvilje. Begynn med å informer de folkevalgte og publikum om hva en skatteparadisfri sone er og hvorfor det er viktig å bli det. Prøv å få med dere ordføreren eller en annen folkevalgt på et felles stunt hvor dere sammen blir enig om å bekjempe skatteparadis. Både dere selv, kampanjen og den folkevalgte tjener på å få pressedekning av at lokallaget har fått med seg ordføreren på å stille krav til sine tilbydere.

Ekskludere selskaper med tilknytning til skatteparadis

Malmø kommune gjennomførte en offentlig høring på temaet 28.02.2012. Juristene som hadde gått gjennom EU-lovgivning, konkluderte med at det ikke finnes noe juridisk presens for at lokale myndigheter eller institusjoner har ekskludert selskaper fra anbudsrunderne grunnet tilknytning til skatteparadis. Ei heller finnes det noen klar tekst som forbyr land å legge vekt på slike forhold.

Man skal imidlertid være bevist på at i Loven om offentlig anskaffelser, paragraf 5, står: "Oppdragsgiver skal ikke: (a) diskriminere mellom leverandører på grunnlag av nasjonalitet." Intensjonen er at man ikke skal hindre fri konkurranse med å favorisere et nasjonalitet framfor et annet. Et selskap som benytter seg av skatteparadis, benytter seg av et regelverk kun forbeholdt selskaper som ikke har sin hovedaktivitet i det faktiske geografiske området, og nyter en helt annet skatteregime enn lokale selskaper. Det er altså en vesentlig forskjell mellom å ha et holdingselskap registrert på Guernsey for å minimere skatt og være et selskap med opprinnelse i Guernsey på samme måte som Statoil er et norsk selskap. Det finnes ingen juridisk presens på at krav om at selskaper uansett opprinnelsesland skal skatte på overskuddet i det landet de har sin virksomhet i, er lovstridig.

Anbudsregler

For at et anbudskriterium skal være lovlig, må kravet i følge loven ikke "Diskriminere mellom leverandører på grunnlag av nasjonalitet, bruke standarder og tekniske spesifikasjoner som et virkemiddel for å hindre konkurranse eller dele opp en planlagt anskaffelse i den hensikt å unngå at bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov kommer til anvendelse." Når man jobber for et lovforslag som gjør kommunen skatteparadisfri, er dette viktige hensyn å ta. I tillegg skal tilbyderen være godt informert om kravene og gjennomføringen skal være etterprøvbart. Konsekvensene av førstnevnte er at et vedtak om å bli skatteparadisfri sone kun vil påvirke nye tilbydere/nye oppdrag, men kravet om etterprøvbart støtter opp under at LFL er en viktig del av anbudskravet.

JURIDISKE FORHOLD RUND SKATTEPARADISFRIE SONER

Gjennom å bli en skatteparadis fri sone legger man i praksis til et kriterium for valg av tilbyder, der man allerede vurderer miljøhensyn, pris, kvalitet, etiske hensyn knyttet til produksjonen av tjenesten og så videre. For å sikre at anbudsprosessen er åpen og rettferdig ovenfor de som konkurrerer om kontrakten, er hvilke kriterier man kan legge til grunn i en anbudskonkurranse regulert både i norsk og eu-lovgivning.

Land- for-land-rapportering

Kommuner og institusjoner står frie til å kreve land-for-land-rapportering av sine tilbydere. I tillegg har Finansdepartementet ved finansminister Sigbjørn Johnson har også som klart siktemål for å innføre land-for-land-rapportering fra 1. januar 2014 i Norge. EU-lovgivning åpner også opp for å hente inn informasjon om finansielle forhold tilbydere har. EU-direktivet (2004/18/EC), CHAPTER IV Specific rules governing specifications and contract documents, art. 27.1 sier: "A contracting authority may state in the contract documents, or be obliged by a Member State so to state, the body or bodies from which a candidate or tenderer may obtain the appropriate information on the obligations relating to taxes..." Å kreve LFL-rapportering er et sentralt ledd i å bli en skatteparadisfri sone.

Etiske anbudskrav

Difis CSR-kompass slår fast at "der gode juridiske muligheter for å ta sosiale hensyn i offentlige anskaffelser. I Forskriften om offentlige anskaffelser er det tydelig at oppdragsgiver kan fastsette sosiale vilkår ved kontraktsgjennomføring (§3-11 (2)). EU-direktivet støtter også opp om dette, og bruker ILOs kjernekonvensjoner som eksempler på sosiale krav man kan stille i fortalen (fortalen, nr. 33 til artikkel 26). I denne fortalen står det at det å fremme sosiale krav som en del av kontraktbetingelsene er i overensstemmelse med direktivet."

I KS' etikkveileder heter det at ""Samfunnsansvar handler blant annet om å forvalte fellesskapets eller virksomhetens ressurser på en måte som samsvarer med befolkningens oppfatninger av rett og galt."

Flere kommuner av en betydelig størrelse har et etiske regelverk som forplikter til å vise samfunnsansvar. Flere har også tilsluttet seg sertifiseringsordninger som eksempelvis fair-trade kommune eller miljøfyrtårnordningen. Oslo og Lørenskog har signert Earth, der det under punkt 10d står: "Kreve at multinasjonale selskaper og internasjonale finansorganisasjoner handler i tråd med hva som er bra for fellesskapet, og holde dem ansvarlig for eventuelle konsekvenser av sine aktiviteter". Bergen og Stavanger har også vedtatt etiske retningslinjer rundt produksjonsforholdene knyttet innkjøp av varer og tjenester som støtter seg på ILOs kjernekonvensjon. Oversikt for vedtak over etiske retningslinjer i norske kommuner kan du finne på etiskhandel.no.

Videre heter det i *Loven om offentlig anskaffelse* at:

"Regelverket skal også bidra til at det offentlige opptrer med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte."

Det er altså stort juridisk og politisk handlingsrom rundt det å stille etiske krav i anbudsrunder. Tatt den svært skadelige virkningen selskapers bruk av skatteparadis har, bør også dette kunne inkluderes i de etiske retningslinjene som er vedtatt.

NETTVERKSARBEID

FÅ MED FLERE PÅ LAGET

Små grupper oppnår sjelden mye alene, så for å lykkes med denne kampanjen er det viktig at vi samarbeider bredt med andre grupper som deler våre mål. Jo flere forskjellige grupper dere får med, jo tydeligere er det at dette er et folkekrav.

Hvilke organisasjoner, partier og grupper som er aktuelle å få med på kampanjen varierer fra sted til sted, dette vet dere som lokale aktivister best. Det som står her kan likevel være nyttig lesning, både for deg med liten erfaring fra tilsvarende og for deg som har gjort lignende ting før.

Kampen mot skatteparadis favner svært bredt, og alle politiske partier burde kunne finne argumenter mot skatteparadis i sin politikk. For å lykkes med kampanjen er det derfor viktig at dere får flest mulig med fra alle sider av det politiske spekteret, før saken kommer opp til avstemming i et kommunestyre. Starter dere kampanjen med et benkeforslag fra en representant i et lite parti, så har dere tapt saken i utgangspunktet. Grunnlaget for kampanjen må være bred folkelig oppbakning fra ulike miljøer, og argumentasjon som flertallet i kommunestyret kan tilslutte seg.

Nettverksarbeid i lokalsamfunnet:

Det er ikke alltid så lett å få med andre grupper til å jobbe aktivt i en slik kampanje, men det er viktig å kunne si at våre krav har støtte fra så mange som mulig. Når man driver kampanjearbeid så opplever man ofte tre forskjellige nivåer av tilslutning fra organisasjoner:

1. De som aktivt deltar i kampanjen, gjennom å delta i planlegging og aktiviteter.
2. De som støtter kampanjen økonomisk eller praktisk, enten med direkte pengestøtte eller ved å låne ut lokaler, kopimaskin og annet praktisk
3. De som tilslutter seg "i navnet", altså at de synes saken er god og vil støtte den, men ikke har tid eller ressurser til å bidra ellers.

De som er på nivå 1 er de viktigste, og er de du burde finne først. Attac-laget burde være her, og skal dere holde på med denne kampanjen så er det viktig at alle krefter i lokallaget går til dette. Kjenner du lokalsamfunnet ditt så vet du ofte hvem du kan få med på de ulike nivåene, men ikke avskriv noen før du har spurt; du kan bli overrasket.

Sivilsamfunnsorganisasjoner

Start med organisasjonene som allerede er med i Tax Justice Network og Publish What You Pay-kampanjen. Tax Justice Network jobber mot skatteparadis generelt, PWYP jobber spesielt med land-for-land-rapportering i utvinningssektoren. Organisasjonen i Tax Justice Network (TJN) har tatt et klart standpunkt mot skatteparadis, og har noen av disse lokale avdelinger i ditt distrikt så burde de være interessert i å delta. Organisasjonene i PWYP kan være litt tyngre å få med, men har de aktive lokallag så prøv likevel. Noen er tunge organisasjoner, så hvis de først er med på laget så vil det være lettere å få tverrpolitisk støtte.

Bistands-, solidaritets- og miljøorganisasjoner

Norsk Folkehjelp (TJN og PWYP)

Kirkens Nødhjelp (TJN og PWYP)

Changemaker (TJN og PWYP)

Framtiden i våre hender (TJN og PWYP)

Spire (TJN)

Studentenes og akademikernes internasjonale hjelpefond (SAIH) (PWYP)

Redd Barna (PWYP)
Care (PWYP)
Plan (PWYP)
Regnskogsfondet (PWYP)
Fellesrådet for Afrika (PWYP)
Caritas (PWYP)
ForUM (PWYP)
WWF (PWYP)

Fagorganisasjoner

Unio (TJN)
Fagforbundet (TJN)
Skatterevisorenes forening (TJN)
Industri og Energi (PWYP)

Kirkelige organisasjoner

Stiftelsen Korsvei (TJN)
Mellomkirkelig råd (TJN)
KFUK-KFUM Global (TJN og PWYP)

Andre typer organisasjoner

For velferdsstaten (TJN)
Transparency International Norge (TJN og PWYP)
Amnesty (PYWP)

Utover organisasjonene i Tax Justice Network og PWYP, så er det mange andre organisasjoner som kan være verdt å få med. Et eksempel er Press, Redd Barnas ungdomsorganisasjon, som jobber mye med menneskerettighet og internasjonale spørsmål, og derfor kanskje kan være interessert i å ta tak dette lokalt.

Litt mer om de mest aktuelle samarbeidspartnere

Det er mange potensielle samarbeidspartnere i en slik kampanje, og det kan være vanskelig å vite hvor man skal starte. Det viktigste er å finne de som kan være med å drive kampanjen framover lokalt. Organisasjonene under kan være gode samarbeidspartnere som tilslutter seg i mer enn bare navnet.

Kirkens Nødhjelp / Changemaker

Kirkens Nødhjelp er som navnet tilsier en organisasjon som driver nød- og utviklingshjelp for norske kirker og menigheter. Selv om hovedarbeidet til KN består i nød- og utviklingshjelp, jobber de også aktivt for å endre strukturene som gjør denne hjelpen nødvendig. De jobber mot skatteparadiser, for land-for-land-rapportering, og for rettferdig skattlegging av selskaper i alle land de opererer i. Kirkens Nødhjelp har hovedkontor i Oslo, men de har også 10 fast ansatte regionskonsulenter og ca 160 distrikskontakter som har oversikt over aktiviteten i de ulike regionene.

Changemaker er Kirkens Nødhjelps ungdomsorganisasjon. De er i likhet med Attac bygd opp av lokallag, og har ca 13 lokallag fordelt rundt i landet. De har tidligere hatt flere kampanjer mot skatteparadiser, og har et sterkt fokus på kapitalflukt og skatteparadiser i arbeidet sitt. Changemaker var aktivt medvirkende til at Ulstein kommune ble skatteparadisfri, og burde

NETTVERKSARBEID

være en klar samarbeidspartner i en lokal kampanje. Som ungdomsorganisasjon så jobber de hovedsakelig med globale rettferdighetsspørsmål, og har mange flinke unge aktivister som kan være med å drive en kampanje.

Kirkens Nødhjelp og Changemaker er et veldig godt utgangspunkt for å få med andre kirkelige organisasjoner og Kristelig Folkeparti / KrfU med kampanjen. Eksisterer det lokale avdelinger av disse organisasjonene, så burde du få dem med på kampanjen. Kontaktinfo for lokallag:

Kirkens Nødhjelp: www.kirkensnodhjelp.no/no/Om-Kirkens-Nodhjelp/Kontakt-oss/Kontakter-Norge-rundt/

Changemaker: www.changemaker.no/no/om-changemaker/Kontakt-oss/Kontakt-lokalgruppene/

De andre kirkelige organisasjonene som er tilsluttet Tax Justice Network Norge kan også være bra å få med. Mellomkirkelig Råd er et faglig råd til Den norske Kirke, uten lokale avdelinger, men at de er med i TJN er noe du kan bruke som argument for å få lokale prester og biskoper med på kampanjen.

KFUK-KFUM Global er den delen av speiderbevegelsen KFUK-KFUM som jobber med internasjonalt engasjement og global rettferdighet. Gjennom denne organisasjonen så kan du kanskje få den lokale speiderorganisasjonen med i arbeidet lokalt.

Spire

Spire er Utviklingsfondet ungdomsorganisasjon og jobber for en bærekraftig og rettferdig verden. Spire har 5 lokallag i Norge, og med sine unge og flinke aktivister så er de potensielle aktive samarbeidspartnere der de finnes.

Kontaktinfo lokallag: spire.no

Framtiden i våre hender

FIVH er Norges største miljøorganisasjon, men jobber også med spørsmål knyttet til global rettferdighet. Mange FIVH-lokallag har erfaringer med kampanjer for å gjøre kommunen til Fair-Trade-kommune, og arbeid med etiske regelverk generelt. Disse erfaringene vil være bra å dra nytte av i arbeidet for en skatteparadisfri kommune.

Kontaktinfo lokallag: www.framtiden.no/lokallag/forsiden/

SAIH

Denne organisasjonen bør være med hvis man skal ha en kampanje på en høyskole eller et universitet, men kan også være bra å få med hvis det er en høyskole eller et universitet i kommunen din. SAIH er som navnet sier for studenter og akademikere, og utover hjelpeprosjekter så jobber de aktivt med å gjøre noe med årsakene til den skeive verdensfordelingen.

Kontaktinfo lokallag: saih.no/Lokallag/index.html

Fagbevegelsen:

Fagbevegelsen kan potensielt bli en svært viktig samarbeidspartner i kampen mot skatteparadisene. De har mange medlemmer og en sterk organisasjon i store deler av landet. I tillegg sitter fagbevegelsen på store økonomiske ressurser. De organiserer også mange ansatte i selskapene kommunene kjøper tjenester av, og har derfor en stor egeninteresse av hvordan disse selskapene drives. Mange ansatte i disse selskapene ønsker seg nok tilbake til tiden da de var ansatt direkte i kommunen, og å få med en fagforeningsklubb på en slik arbeidsplass på laget vil gi kampanjen en mye sterkere lokal dimensjon.

Fagforbundet (i LO) og UNIO (gjennom Utdanningsforbundet som organiserer lærere og barnehageansatte) organiserer mange ansatte i kommunene, og er også med i Tax Justice Network

Norge. Ta kontakt med lokale tillitsvalgte i disse organisasjonene og hør om de vil være med. I statlige virksomheter, spesielt universitet og høyskole, så vil Norsk Tjenestemannslag (LO) og Akademikerforbundet (UNIO) være viktige allierte. LO-forbundet Industri og Energi er med i PWYP, og i noen industrikommuner er de en lokal maktfaktor.

Ellers vil alle lokale LO-forbund, og den regionale LO-samorganisasjonen, nok være mulig å få med som støttespillere. Får du med et LO-forbund, kan det være lettere å få med andre.

I forhold til UNIO kan det være lurt å gå direkte til Skatterevisorenes forening. De er direkte innmeldt i TJN, selv om de også er med via UNIO. Dette er naturlig siden det faller innenfor deres fagområde. Lokal støtte fra Skatterevisorenes forening vil gi en ekstra tyngde til argumentasjonen siden dette jo er et skattespørsmål. Skatterevisorene er organisert i regioner, tilsvarende skatteetatens organisering, så ta kontakt med den lokale tillitsvalgte i din region.

De store UNIO-forbundene som Utdanningsforbundet, Sykepleierforbundet og Akademikerforbundet er også store lokale foreninger som bør kunne støtte en slik kampanje. Da kan du vektlegge at UNIO har tatt standpunkt i forhold til skatteparadis, og at dette er en måte å forankre dette standpunktet lokalt.

Lokale kontakter i Fagforbundet finner du her: www.fagforbundet.no/finnforening/

Regionale kontakter i Skatterevisorenes forening: www.skatterevisor.no/index.php?option=com_content&view=section&id=11&Itemid=12

Fylkeslag i Utdanningsforbundet: www.utdanningsforbundet.no/Hovedmeny/Om-Utdanningsforbundet/Kontakt/Fylkeslag1/

Avdelinger i Industri og Energi: organisasjon.industrienergi.no/modules/m11/default.aspx?LinkCatGuid=e4bf3371-eaf8-4358-9d29-531117d23cf2&CatId=33

For Velferdsstaten (velferdsstaten.no)

For velferdsstaten er en allianse bestående av fagforbund, brukerorganisasjoner og andre interesseorganisasjoner. Nærmere 30 organisasjoner med over én million medlemmer er tilsluttet. Alliansen er opprettet for å styrke kampen mot de økende forskjellene i samfunnet. De arbeider mot privatisering, deregulering og markedsliberalisme - og for en sterk offentlig sektor.

For Velferdsstaten er først og fremst en sterk kunnskapsleverandør, som har skrevet mange gode rapporter om privatisering og skatteparadis, blant annet rapporter «Private sugerør i fellesskapets kasser». De har kontor i Oslo, og har små lokale ressurser. De kan derfor være vanskelig å dra aktivt inn i kampanjen, men vi bør allikevel dra nytte av den kunnskapen og tyngden de har på fagfeltet.

For fagforeninger så kan argumentasjon fra For velferdsstaten være viktig.

Politiske partier og ungdomspartier:

En god strategi for en lokal kampanje vil være å alliere seg med en erfaren kommunestyre-representant. Dette bør være en av de første stegene, og et av de viktigste. Kommunestyret er jo de som tilslutt skal vedta å gjøre kommunen skatteparadisfri.

For å vinne en sak i et by- eller kommunestyre er det en selvfølge å samarbeide med politiske partier. En kommunestyre-representant eller en partigruppe i et kommunestyre kan fremme en sak til behandling, og de kjenner dessuten til saksgangen i kommunestyret, og kan dermed hjelpe dere å lage en strategi for gjennomslag.

NETTVERKSARBEID

Her er en kort oppsummering av hva de forskjellige partiene sentralt mener om skatteparadis, bruk denne i sammen med egne kunnskaper til å overbevise lokallagene om hvorfor de skal engasjere seg i saken. Jeg har kun fokusert på en eller to relevante saker for hvert av partiene, men mange av partiene har også lignende meninger med hverandre angående disse sakene, slik at det som står for et parti, i flere tilfeller også gjelder enkelte av de andre partiene.

Arbeiderpartiet

Arbeiderpartiet omtaler også skatteparadiser i partiprogrammet; «Skatteparadiser skaper skadelig skattekonkurrans, undergraver velferd og fremmer kriminalitet. Derfor vil vi arbeide for globale minimumsstandarder for åpenhet for selskaper, automatisk informasjonsutveksling mellom skattemyndigheter og et prinsipp som gjør det mulig for skattemyndigheter å slå ned på transaksjoner med skatteunndragelse som intensjon.»

Dessverre er Arbeiderpartiet i mange saker veldig glade i å jobbe fra toppen og nedover, dvs. at de ønsker å bekjempe skatteparadiser gjennom internasjonale, og til dels nasjonale reguleringer. Dette står jo i motsetning til kampanjens mål om å ta tak i et globalt problem, og gjøre noe med det på et lokalt nivå. Vi har imidlertid nok av eksempler på at det å ta tak i problemer kun på internasjonalt nivå tar svært lang tid, og sjelden fører til store resultater. Det er først når problemene blir brakt ned til det helt lokale at det blir mulig for flere å engasjere seg i sakene, og det er da endring skjer.

I tillegg vil Arbeiderpartiet (i likhet med SV, Rødt, SP og KrF) også jobbe for god kommuneøkonomi. I tillegg til overføringer fra staten er kommuneøkonomien avhengig av at kommunen selv kan kreve inn skatt. Kommunens direkte skatteinntekter fra næringsliv er marginalt, men dersom selskapene kommunen samarbeider med benytter seg av skatteparadiser, vil dette i det lange løp indirekte påvirke kommunen,. Videre vil kommuneøkonomien skades hvis lokalt næringsliv som reinvesterer fortjenesten i lokalområdet blir utkonkurrert av multinasjonale selskaper som sluser penger ut til skatteparadis.

Rødt

Rødt jobber for en sterk offentlig sektor, med minimal privatisering, og dessuten for sterkere skattlegging av kapitalinntekter. Skatteparadiser gjør det vanskeligere å nå disse målene, fordi det gjør det mulig for de største selskapene og de rikeste enkeltpersonene å unndra store beløp fra beskatning. Dette minsker både kommuners og staters inntekter, og gjør skattesystemet mer urettferdig, ved at folk med lavere inntekter må ta en større del av skattebyrden. Rødt ønsker derimot et mer rettferdig skattesystem, der alle skal bidra, og der de med lave inntekter skal betale vesentlig mindre enn i dag, ved at de med høyere inntekter skal betale mer.

I tillegg har Rødt en sterk solidaritetsprofil, og er også opptatt av rettferdig fordeling på et internasjonalt nivå. De ønsker å redusere gjeldsbyrden for de fattigste landene, og at disse landene skal få større reelle muligheter til å bestemme egen økonomisk politikk. For at disse landene skal kunne øke sine skatteinntekter, og dermed få større politisk handlingsrom er det helt nødvendig å bekjempe skatteparadisene, med de mulighetene for kapitalflukt og korrupsjon disse skaper.

Sosialistisk Venstreparti

I likhet med Rødt vil SV bekjempe privatisering av velferden. De mener at velferdstjenester skal utføres av det offentlige, eller i samarbeid med ideelle organisasjoner. De ønsker ikke at velferdsgoder skal ut på anbud i det hele tatt, men et godt sted å begynne må jo være å utelukke de verste selskapene fra å delta i anbudsrunder ved å erklære kommunen som en skatteparadisfri sone.

De vil også jobbe for å minske inntektsulikheter og å øke beskatningen av kapitalinntekter. Helt konkret sier de at «SV vil jobbe for et enkelt og forståelig skattesystem, uten kompliserende elementer og unntaksregler som gir hull i systemet og motiverer til skattetilpasning og skatteunndragelse», og at «Svart arbeid, hvitvasking av penger, korrupsjon og skatte- og avgiftsunndragelser er tyveri fra fellesskapet. SV vil styrke arbeidet mot økonomisk kriminalitet.»

SV jobber også for mer rettferdig fordeling globalt, og økt politisk handlingsrom for fattige land, og de omtaler skatteparadis som: «... tilretteleggere for korrupsjon, og økt skattekonkurranse (som) hindrer fattige land i å utvikle velferd for sin befolkning.»

Senterpartiet

Senterpartiet vil bygge samfunnet nedenfra, og er svært opptatt av at politikken skal tas ned på et lokalt plan. De vil: «...ha eit levande folkestyre der kvar enkelt innbyggjar tek ansvar for seg sjølv og medmenneska sine. Avgjerder skal takast av innbyggjarane gjennom deira valde representantar og ikkje overlatast til byråkratar eller marknadskrefter..... Politiske avgjerder skal takast av folkevalte på lågast mogelege nivå for å sikre medverknad og bruk av lokal kunnskap. »

Dette er med andre ord et parti som burde se verdien av å jobbe mot skatteparadis på et lokalt nivå! I tillegg ønsker SP å bruke skattesystemet til å fremme utvikling i små og mellomstore bedrifter. For at dette skal virke best mulig er det avhengig av at disse bedriftene ikke må konkurrere på lave kostnader med store bedrifter som har en stor fordel av å ikke betale skatt fordi de opererer via skatteparadis.

I likhet med mange andre partier ønsker Senterpartiet også å styrke kommuneøkonomien, og å øke beskatningen på høye inntekter og senke beskatningen på lave inntekter, og de er opptatt av at skattegrunlaget er så bredt som mulig.

Internasjonalt vil SP «...vidareføre ei line der Noreg i aukande grad legg vekt på å hjelpe med å byggje rammeverk basert på institusjonar og lovgjeving, og som styrkjer eigenkontrollen i utviklingslanda med naturressursar, næringspolitikk, sysselsetjingspolitikk og velferdspolitikkk.»

Kristelig Folkeparti

KrF er opptatt av fattigdomsbekjempelse, både her hjemme og globalt, og de er opptatt av at skatte- og avgiftspolitikken må oppfattes som rettferdig. De har som overordnet mål at Norge i størst mulig grad bidrar til å utrydde all fattigdom. De fokuserer først og fremst på bistand, men når vi vet at 10 ganger så mye penger forsvinner ut av utviklingslandene pga. kapitalflukt som de samme landene mottar i bistand, bør det ikke være vanskelig å se at kampen mot skatteparadisene er vel så viktig for fattigdomsbekjempelse som bistand er.

Venstre

I Venstres partiprogram står det om skatteparadis: "Skatteparadis muliggjør skatteunndragelse, hvitvasking og korrupsjon. Venstre vil intensivere kampen mot skatteparadis som ikke praktiserer åpenhet." Tradisjonelt sett er Venstre tilhengere av privatisering og anbudsretting av offentlig sektor. Videre har partiet hatt stor fokus på bedre vilkår for små- og mellomstore bedrifter. (se kap. 5 i partiprogrammet) Dette er ikke typiske brukere av skatteparadis, og taper på at større multinasjonale selskaper får konkurransefortrinn gjennom skatteparadis.

NETTVERKSARBEID

Høyre

I likhet med Venstre er høyre et liberalistisk parti som ønsker at stat og kommune skal gripe inn minst mulig i tjenesteyting osv, og at det frie markedet skal ta seg av jobben. De mener at dersom markedet bare er fritt nok, så vil det selv sørge for en best mulig fordeling av ressursene. Dette avhenger imidlertid av at markedets spilleregler er like for alle. Høyre nevner ikke skatteparadis spesifikt i sitt partiprogram, men partiet er heller ingen tilhenger av skatteparadis. Høyre er en sterk tilhenger av konkurranseutsetting og fjerne reguleringer som er til hinder for næringslivet. Derfor er det viktig å poengtere at å bli skatteparadisfrie sone innebærer innføring av likebehandling og et bedre og mer seriøst næringsliv. Ordføreren i Norges aller første skatteparadisfrie sone, Jan Barstad i Ulstein kommune, kommer fra partiet Høyre.

Fremskrittspartiet

Selv om Fremskrittspartiet nasjonalt ikke tar til ordet for direkte handling mot skatteparadis, er det viktig å huske at din lokale FrP-representant kanskje gjerne vil være med å fremme kampanjen lokalt. Fremskrittspartiet har mye fokus på fri konkurranse og kriminalitetsbekjempelse. Begge deler er svært relevant i forhold til skatteparadis hvor skatteparadisene nettopp undergraver den frie konkurransen og brukes hyppig til å skjule kriminelle pengestrømmer.

Nyttige linker

Ivar Johansen har laget en oversikt med kontaktinformasjon til folkevalgte i hele Norge, på alle nivåer. Her: folkevalgtbasen.ivarjohansen.no/

FÅ OPPMERKSOMHET OG STØTTE

For å få oppslutning om en sak er det viktig at flest mulig hører om saken og tar stilling. Sjansene for at beslutningstakere tar tak i en sak og faktisk gjør noe med den øker drastisk når flere velgere enn akkurat dere i lokallaget bryr seg om saken. Å få oppmerksomhet om en sak trenger heldigvis ikke kreve så veldig mye arbeid. Her er noen eksempler på aktiviteter som kan gjennomføres alene eller i små grupper. Husk imidlertid at ikke all oppmerksomhet er like egnet til å få beslutningstakerne over på deres side, dette kan dere lese mer om i delen om hvordan påvirke beslutningstakere.

Skrive leserbrev:

Å få på trykk et leserbrev i en lokalavis trenger ikke å være veldig vanskelig eller arbeidskrevende, selv for en enkeltperson. I dette heftet finner du en mal til leserbrev du kan bruke, men du kan også tilpasse det lokalt. Leserbreve er en av de enkleste måtene å nå mange i et lokalsamfunn på. Leserbreve-spaltene er ofte den mest leste delen i en lokalavis, og spesielt av de som er politisk interessert. Aviser lager også ofte oppslag basert på leserinnlegg og kronikker, så du kan være heldig.

Oftest får leserbrev tilsvare fra noen som er uenig. Dette er mest positivt, det betyr at noen har lest det du skrev, og du får startet debatten. Det som er viktig er at du har tid til å følge opp, og svare igjen. I tillegg til å svare på det som eventuelt kommer i tilsvaret, så har du også muligheten til å utdype med flere argumenter mot skatteparadis. Jo raskere du svarer jo større er sjansen for at noen leser det og at det kommer på trykk.

For å svare så se på argumentene du finner i dette heftet, og hvis du står fast på fakta eller argumenter så ta kontakt med Attac-kontoret for å få hjelp.

Å arrangere et åpent møte:

Å arrangere et åpent møte med en innledning og debatt krever veldig lite, og kan lett gjennomføres av en liten gruppe. Et åpent møte består gjerne av en innledning og en runde med spørsmål og debatt etterpå. Attac kan stille med kunnskapsrike innledere, og vi holder også på å utvikle standardforedrag om skatteparadisfrie soner som dere kan holde selv.

Hvis dere allerede er godt forberedt til en kampanje så kan det også være lurt å invitere noen lokalpolitikere til å delta i debatten, gjerne flere fra ulike deler av den lokale politikken.

Ambisjonsnivået for et åpent kan være veldig forskjellig. Det er fint mulig å få 50 personer eller mer til å komme, men det krever en god del arbeid. Det er imidlertid også veldig hyggelig og nyttig å få en innledning selv om det bare er 5 til 10 personer til stede. Med færre personer til stede så det lettere å få en god prat om i etterkant, og kanskje noen flere får lyst til å engasjere seg?

Huskeliste for å arrangere åpne møter:

Finn et **egnet sted for møtet**. Hva slags sted du velger er avgjørende for hva slags møte du får. Hvis du vet om steder som allerede pleier å ha tilsvarende åpne politiske møter, er det jo et bra sted å starte. Hvis ikke, så finnes det flere alternativer. Det viktigste er hva det koster å arrangere møtet, men også hva slags publikum du kan forvente å få.

- Mange lokale bibliotek prøver å fylle rollen som lokale kulturhus, og det er ofte åpne møter på disse. Det er billig eller gratis, og har fordelen av at det er et nøytralt møtested som er åpent for alle.

OPPLYSNINGSARBEID

- Pub'er og lignende lokaler med servering låner ut lokaler til åpne møter billig eller gratis, siden de stort sett tjener penger på å servere gjestene. At det er servering kan gjøre det sosialt og hyggelig etter møtet. Samtidig så kan alkohol-servering være ekskluderende for noen, både de som ikke er komfortable med at det serveres alkohol og de som er under 18/20 som ikke får komme.
- Andre steder finnes det ulike typer forsamlingslokaler som kan brukes. De kan tilhøre kommunen, ungdomslag, idrettslag, studentforeninger eller andre foreninger. Disse kan også leies ut billig, og hvis de tilhører en forening som er sympatisk innstilt til kampanjen kan dere også kanskje få låne lokalet gratis. Samtidig så er det lurt å være litt kritisk, selv om dere kanskje får låne gratis lokaler. Får dere låne et menighetshus så vil dere kanskje få ganske stor oppslutning i kristne miljøer, mens andre ikke vil føle seg hjemme. Tilsvarende så vil for eksempel et lokale som tilhører SV også avgrense hvem som kommer.

Skal dere ha debatt så må dere ha en form for **møteledelse**. Noen burde ønske velkommen når dere starter og presentere innlederne, og noen må styre ordet i debatten. Sett av tid til debatt (gjærne en time), men hvis mange vil snakke så kan det være lurt å ha fastsatt taletid (2 min er vanlig) for at alle skal få slippe til.

Bli enige på forhånd hva dere ønsker at **innlederne** skal snakke om. Hvis dere har flere innledere er det viktig å være ganske presise, slik at ikke to personer snakker for likt.

Husk alltid **innledergaver**. Det trenger ikke å være store ting, fair-trade sjokolade eller kaffe er gode gaver. Det går også an å få kjøpt Attac-kopper og andre småting fra Attac-kontoret. Dersom dere trenger penger til arrangementet så spør gjerne Attac-kontoret om råd. Da er det ekstra viktig å være ute i god tid.

For å **reklamere** for arrangementet så er det flere ting du kan gjøre. Å trykke opp plakater trenger ikke å være så dyrt, ofte holder det med en kopimaskin som skriver ut i A3. Attac-kontoret har ferdige maler for plakater, så de kan kjapt lage en plakat for dere (ta kontakt med kampanje@attac.no). Attac-kontoret legger også ut informasjon om arrangementer på i kalenderen på attac.no. Det kan være lurt å lage et Facebook-arrangement, og invitere alle man kjenner der. Det er en effektiv måte å spre informasjonen på.

Send inn informasjon om møtet til **lokallavisa** og eventuelle andre medier, disse har ofte kalendere over hva som skjer i byen, men de kan ha lange frister for å få informasjonen på trykk.

Hvis dere reklamerer med **noe å spise** kommer det nesten alltid flere folk! Uansett er det hyggelig å ha litt kaffe og kjeks, og når folk har det hyggelig er det større sjanse for at de kommer neste gang også.

Husk alltid å spørre om folk vil **bli medlem av Attac** eller skrive seg på liste for å få informasjon om kommende arrangementer osv!

Det er også ofte en god ide å planlegge noe **sosialt** sammen etter møtet. Da er det viktig at dere gjør noe veldig enkelt, som det er lett for nye å bli med på, for eksempel å gå ut å drikke en kopp kaffe eller en øl.

Dersom dere har planlagt **flere arrangementer** ikke så lenge i etterkant, så husk å reklamere for disse på møtet.

Studiesirkel/møteserie:

Det kan være en god ide å ha felles møter for å lære mer om skatteparadis. Jo flere som kan noe om skatteparadis jo sterkere står dere i kampanjen. Dette vil være litt mer internt enn et åpent møte, men det burde være åpent for alle å komme.

Det kan legges opp som en møteserie med flere innledere, eller dere kan ha det mer som en studiesirkel der dere leser dere opp på skatteparadis. Se tips til lesestoff under. Dere trenger ikke nødvendigvis finne innledere til alle møtene, selv om det også er veldig bra å få noen til å innlede et tema eller en bok. Spesielt på første møte kan det være lurt å invitere noen til å innlede, slik at dere kommer godt i gang. På senere møter kan dere for eksempel avtale at dere leser noe på forhånd som dere skal diskutere, og at noen i gruppa holder en kort innledning om det dere har lest. Dersom dere velger denne løsningen er det spesielt viktig at dere har en plan for å få i gang diskusjonen, slik at dere ikke risikere å bli sittende uten at noen sier noe. Studiesirkler uten innleder utenfra er ganske lite arbeid når dere først kommer i gang, og kan være veldig vellykkede selv om det ikke er så mange som kommer. Er dere bare 3-4 stykker som kommer er det jo desto viktigere at dere er godt informerte og kan argumentere godt for dere i andre sammenhenger.

Lesetips:

Utveier #2 2012 Tema: Skatteparadis (bestilles fra Attac-kontoret om dere trenger flere)
Rapport om land-for-land-rapportering fra TJN/Attac Norge
Nicholas Shaxson: Treasure Islands

Stand:

Hovedhensikten er å profilere Attac og kampanjen, og kanskje få noen nye folk til å engasjere seg. Husk at de fleste som går forbi får med seg at det står noen der, og veldig mange legger merke til hva dere driver med, selv om det ikke nødvendigvis er så mange som kommer bort. Kombiner gjerne med en liten aksjon!

- Normalt trenger du tillatelse fra grunneier (universitetsadministrasjon i Campus, kommune på torget) og politi for å stå på stand.
- Avtal på forhånd hvem som kommer for å stå på stand og når, slik at dere blir nok folk. Det er bra å være minst to på stand til enhver tid, det kjedelig å stå alene.
- Det er lurt å ha med seg forskjellige ting å dele ut, fra små flyers til for eksempel Utveier. Dere kan få mye materiell fra kontoret.
- Vær så synlige som mulig. Gode tips er å bruke Attac-t-skjorter, Attac-flagg og plakater. Flere lokallag har også laget roll-ups (stående bannere) som ser fint ut, og er bra hvis dere er innendørs. Disse koster fra 1500,- og Attac-kontoret kan ordne det grafiske fra en mal.

Aksjon:

Dere trenger ikke nødvendigvis være kjempemange for å lage en flott aksjon. Å lage en aksjon er egentlig ganske likt som å stå på stand, men for å få mer oppmerksomhet på kortere tid kan dere i tillegg gjøre følgende (velg det dere har lyst til selv):

- Kle dere ut, og eventuelt bruk rekvisita for å få fram budskapet.
- Ha med mange håndplakater, gjerne en i hver hånd og gjerne et banner. Da ser dere mye flere ut.
- Håndplakater lager dere ved å stifte papplater i A3 eller A4 størrelse til trepinner. Så printer

OPPLYSNINGSARBEID

dere ut plakatene på vanlige ark og limer/stifter fast på papplatene.

- Ta mange bilder. Kutt til bildene slik at hele bildet er fullt av folk og ikke ha mye tomrom i kantene.
- Send gjerne ut en kort pressemelding til lokalavisa på forhånd, og send pressemelding med bilder og sitater i etterkant. Det er ikke alltid det kommer journalister til selve aksjonen, men dersom dere gjør det så lett som mulig for dem, ved å sende dem en nesten ferdig sak så kan dere komme til å få noe på trykk allikevel.

SKATTEJAKTEN: SELSKAPERS BRUK AV SKATTEPARADIS

Svært mange multinasjonale selskaper benytter seg av skatteparadis. Tilknytningsformene, og hvor mye penger som sluses ut til skatteparadisene varierer mye mellom selskap. Hemmeligholdet skatteparadis tilbyr sine «kunder», kompliserte selskapstrukturer og internprising gjør det vanskelig å fastlå nøyaktig hvor mye penger som blir overført til skatteparadis. Det betyr ikke at det er umulig å finne ut av om et selskap har en tilknytning eller ei. Med hjelp av bedriftdatabaser og litt gravearbeid er det fortsatt mulig å avdekke hvor mange selskaper i din kommune. Når man har avdekket en tilknytning til skatteparadis ligger bevisbyrden for at selskapet ikke benytter seg av dette for å unngå skatt, på selskapet.

FORSKJELLIGE TILKNYTTINGSFORMER TIL SKATTEPARADIS:

Tilknyttet gjennom eierskapsstrukturer

Det er denne tilknytningsformen som er lettest å avdekke, og det er det graveguiden vil fokusere på. Selskapet som faktisk er registrert i skatteparadis er et annet enn det som faktisk utfører arbeidet. Utføreren er et datterselskap av et annet og betalere ut overskudd til aksjeeieren. Ofte er det en lang serie av selskaper, hvorav mange ikke har noen reel funksjon, før man kommer til det «øverste» moderselskapet. Det er heller ikke alltid at moderselskapet selv er registrert i et skatteparadis. Ofte benytter selskapete seg av andre datterselskaper i skatteparadis. Disse er ofte holdingselskaper. Et holdingselskap er i likhet med moderselskap et selskap som sitter på aksjekapitalen og ikke har noen egen virksomhet. Derfor er en slik selskapstruktur egnet for å overføre kapital til skatteparadis.

En annen metode selskaper kan bruke er ved overtakelse, dvs. At man aggregerer kapital i det norske selskapet for så å stifte et selskap i et skatteparadis som så kjøper hele det norske selskapet for en ubetydelig sum. Da er all egenkapital og verdi overført til skatteparadisselskapet og skatten er unngått. For å fortsette virksomheten kan man opprette et nytt selskap i norge eller lage et underselskap av det originale.

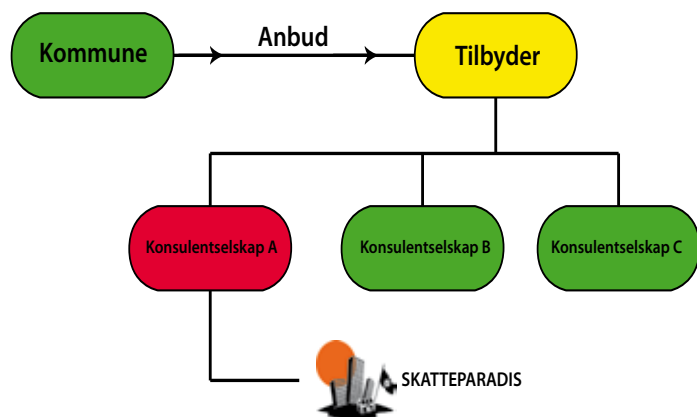
Eksempel på selskap tilknyttet skatteparadis gjennom eierskapsstruktur: Dell AS

Dell AS tilbyr it-tjenester og datamaskiner til offentlig sektor i tillegg til bedrifter og privatkunder. Selskapet er eid av Dell International Holding IX Bv som registrert i Nederland. Slike holdingselskaper brukes ofte som gjennomstrømningsløsninger, som virker slik at skattegrunnlaget både i kildestaten og hjemstedsstaten undergraves ved hjelp av mellomskaper (ofte et holdingselskap) med begrenset aktivitet i gjennomstrømningsstaten. Nederland brukes ofte som base for slike holdingselskaper og er sannsynligvis den største staten for slike gjennomstrømningselskaper i dag. I Delawareⁱ, har Dell intet mindre enn 66 forskjellige holdingselskaper. Delaware er i følge Tax Justice Networks indeksⁱⁱ over transparens den mest lukkede jurisdiksjonen i verden, over både Bermuda, Cayman og Jomfruøyene. Videre har Dell Inc. 18 i nederland og to i både Sveits, Bermuda og Cayman. ⁱⁱⁱ

SKATTEJAKTEN

Tilknyttet gjennom bruk av konsulenter

Selskaper som tilbyr tjenester benytter seg ofte av konsulenter, dvs. et innleid selskap som utfører selve arbeidet. Selv om selskapet ikke eier konsulentfirmaet, kan koblingen være at enkeltpersoner

styrer begge selskap. Konsulentselskapet kan benytte seg av skatteparadis, enten ved å disponere en konto direkte der eller gjennom en serie av selskap. Oversikten over konsulentnettverket ligger ofte ute under større prosjekter. Når det dreier seg om større byggeprosjekt hvor mange selskaper er involvert, i for eksempel bygging av en videregående skole, kan det være smart å se på hele nettverket av selskap og konsulenter som utfører oppgaven.

Tilknyttet gjennom internprising

Prisen selskaper setter på varer og tjenester som det handles med internt i selskapet. Misbruk av internprising er en svært vanlig måte å unngå skatt på. Prisene settes da for høy eller lavt i forhold til markedsprisen på varen, slik at et selskap plassert i et høyskattland får kunstig lavt overskudd eller tap, og et selskap i et lavskattland får kunstig høyt overskudd. Dette kalles interfeilprising/transfer mispricing. Denne metoden anvendes også på elementer hvor det ikke er enkelt å avgjøre hva som er riktig «markedspris», slik som patentrettigheter, gjeld, lisenser og liknende. Å bevise internprising kan være veldig utfordrende for en jevn aktivist.

Internprising i Norge

I forbindelse med NOU 2009:19: *Skatteparadis- og utvikling – tilstand, analyser og tiltak*^{iv} gjorde Senter for samfunns- og næringsforskning en studie på hvor utbredt feilprising var i Norge blant multinasjonale selskaper^v. Ved å se på forskjellen mellom multinasjonale selskaper i Norge rapportering av skattbart overskudd i forhold til selskaper i Norge har man prøvd å gjøre et anslag på omfanget. Utregningen viser at mellom 25-40 prosent av skattegrunnet fra utenlandske flernasjonale selskaper går tapt grunnet internprising. For utvalget av selskaper som rapporten baserer seg på dreier det seg om 15-25 milliarder kroner pr. år, dvs. 4,2-7 milliarder tapt hvert år. Forfatterene slår selv fast at dette er et grovt anslag. I 2008 avslørte skatteetaten 6,6 milliarder kroner som ikke var oppgitt til beskatning, mens i 2010 var tallet steget til 11,7 milliarder kroner.

GÅ PÅ SKATTEJAKT!

Hvilke selskaper skal jeg se etter?

Som regel er det best å begynne med å få en oversikt over alle selskapene kjøper tjenester av. Dette får du ved å ta kontakt med innkjøpsansvarlig i din kommune. I tillegg kan du se nærmere på de aktørene som leverer velferdstjenester i kommunen, men som ikke kommunen har en direkte innkjøpsavtale med. Dette gjelder barnehager, pleiehjem, renovasjon og så videre. Den informasjonen

ligger ofte tilgjengelig på kommunens nettsider.

Man kan også begynne skattejakten i den andre enden. Action Aid i England har utarbeidet en liste over en rekke multinasjonale selskaper og deres tilknytning til skatteparadis^{vi}. 120 av disse har datterselskaper i Norge. For velferdstatens hefte *Private sugerør i fellesskapets kasser*^{vii} fra 2010 viser en rekke omsorgselskaper som har tilknytning til skatteparadis.

Eierskapskart

For å avdekke bruk av skatteparadis gjennom eierskap, er det første oppgave å lage et eierskapskart. Dette kan du gjøre ved hjelp av bedriftdatabasene proff.no eller bedriftdatabasen.no. Søk om tilbyder-selskapene i din kommune og se hvem som eier selskapet under "roller og kunngjøringer". Hvis det dreier seg om et selskap med tilknytning til skatteparadis, finner man som regel et utenlandsk selskap i enden av rekken. Eierskapsforholdet er ikke nødvendigvis like åpenbart som i eksempelet. Noen ganger er også selskapene strukturert slik at virksomhetselskapet er eid av to forskjellige internasjonale selskaper som begge er underselskaper av samme selskap internasjonalt.

Videre må du finne en oversikt over eierskapstrukturen internasjonalt. Dette gjøres best ved et enkelt google-søk eller ved å besøke selskapets nettside. Det kan være lett å gå seg vill i store selskapstrukturer internasjonalt. Da kan det være en god idee å benytte seg av eksisterende lister over selskaper i skatteparadis som nevnt ovenfor.

[Brønnøysundregisteret](#) er også nyttig for å finne historikk bak sammenslåing og oppkjøp av selskaper som du ikke finner i bedriftsdatabasene.

Videre fra norske bedriftsdatabasen

Til slutt ender man som regel opp med et utenlandsk moderselskap som man i proff.no ikke finner mer informasjon om. I noen tilfeller, for eksempel med Adecco (se eksempel) gir det seg enkelt at selskapet er registrert i skatteparadis direkte. Andre ganger kanaliseres skattepenger gjennom et moderselskap registrert i for eksempel Sverige, til et holdingselskap i City of London. Da er det nødvendig å få en viss oversikt over selskapets struktur internasjonalt. Til dette bruker man nasjonale bedriftsdatabasen (proff.se for eksempel), selskapets egne hjemmesider og ikke minst et enkelt google søk eller strukturen på selskapet. Større selskaper, som for eksempel Dell eller Veolia har også listen over alle sine selskaper i årsrapporten som ligger på deres nettside med spesifisert i hvilken jurisdiksjon de hører hjemme i.

Videre undersøkelser

Det er kommunens kontrollkomitee som har ansvaret for at kommunens innkjøpsregelverk blir fulgt. Det er disse som får ansvaret for å undersøke videre etter at en kommune har vedtatt en politisk erklæring eller ønsker å se nærmere på sin innkjøpsportefolio. Hvis man ved enkle bedriftsøk ikke får klarhet i hvorvidt et selskap er tilknyttet eller ei til et skatteparadis, ligger bevisbyrden på selskapets skuldre.

ⁱ www.tackletaxhavens.com/the-problems/delaware/

ⁱⁱ www.financialsecrecyindex.com/

ⁱⁱⁱ Full oversikt over Dells underselskaper (fra 2011) finner du her: www.investors.com/et/dfs/2011/826083/0000950123-11-025579/d78468exv21.htm

^{iv} <http://www.regjeringen.no/nb/dep/ud/dok/nou-er/2009/nou-2009-19.html?id=571718>

^v http://brage.bibsys.no/nhh/handle/URN:NBN:no-bibsys_brage_23502

^{vi} http://www.actionaid.org.uk/103031/ftse_100_tax_haven_tracker.html

^{vii} http://www.velferdstaten.no/Forsiden/?pageId=5719&article_id=55402

5 EKSEMPLER PÅ SELSKAPER MED KOBLING TIL SKATTEPARADIS

Adecco - vikarbyrået

Vikarbyrået Adecco er markedsledende i Norge, og tilbyr gjennom underselskaper som Adecco Helse AS og Ingeniør Compagniet AS tjenester til offentlig sektor på de aller fleste områder. Adecco Helse, som fikk mye omtale etter skandalen på blant annet Ammerud sykehus, er førsteleverandør av tjenester til alle sykehjem i Oslo. Adecco Norge AS er gjennom holdingselskapet Olsten Norway AS eid av Adecco SA i Sveits. Sveits er rangert øverst på Tax Justice networks Financial secrecy index som det mest lukkede skatteparadiset i verden og offentliggjør fortsatt ikke informasjon om eierstruktur og skatteforhold.

Espiragruppen - Barnehageselskapet

Espira driver 69 barnehager og har gjennom underselskapet barnebygg stått for oppbygning av 130 barnehager. Espiragruppen er 60% eid av de to investeringsselskapene Capman Buyout VIII Fund Alp. Og Capman Buyout VIII Fund B.K. B registrert på skatteparadiset Guernsey.

ISS - Altmuligmannen

ISS er den største private enkeltleverandøren av servicetjenester i Norge, noe man ofte ser i kantiner og renholdstjenester. ISS management, ISS holding AS, ISS Global AS. Hovedaksjonærene der er EQT Partner og Goldman Sachs Capital Partners som begge er blant verdens største fond og har milliarder plassert i selskaper registrert i skatteparadis. I boken "en såkalt drittjobb" og i manifest analyses rapport om deltid kan man også lese at ISS sparer inn enorme beløp på å kutte i lønn og godt arbeidsmiljø for sine ansatte. I 2010 ga ISS Facility service 90 millioner i konsernbidrag videre til ISS Holding AS, som eies av ISS global hvis hovedaksjonærer er EQT partner og Goldman Sachs Capital Partners.

Veolia - Sjøpelfirmaet

Veolia- tidligere Vivandi- er et internasjonalt selskap som hovedsaklig operer med vann- og avfallsløsninger. I Norge er Veolia gjennom det heleide selskapet Norsk gjenvinningsindustri AS den største tilbyderer av søppel- og resirkuleringstjenester. Veolia Propreté, som eier Veolia og med hovedkontor i Frankrike. Veolia har virksomhet over hele verden. Underselskapet i skatteparadiset Luxembourg (med sine drøyt fem hundretusen innbyggere) ble i 2010 verdisatt til tre ganger større verdi enn Viola Miljø- og holdingselskapet i skatteparadiset.

DNB Nor - Banken

Utover å investere i selskapet i skatteparadis gjennom fond, er også DNB nor hovedinvestor i 9 av de 28 selskapene på børsen som har kobling til skatteparadis. DNB nor har også et datterselskap i skatteparadiset Luxembourg. I 2009 kunne NRK også avsløre at banken hadde lisens til offshore banking på skatteparadiset Cayman Island. Den gang hevdet banken at de ikke brukte skatteparadiset til unndra skatt for sine kunder, men ville ikke frigi dokumentasjon på dette eller fortelle om omsetningen på øya da de mente dette var konkurransesensitivt.

VEDLEGG

OVERSIKT VEDLEGG:

- 1. EKSEMPEL PÅ LESERBREV**
- 2. OVERSATT TEKST FRA FORSLAG FREMMET I FRANSKE REGIONER**
- 3. MALMÖS INNKJØPSPOLICY**
- 4. VÄXJÖS INNKJØPSPOLICY**
- 5. KALMARS INNKJØPSPOLICY**
- 6. UTDRAK FRA ULSTEIN KOMMUNES PROTOKOLL OVER VEDTAK OM
Å BLI SKATTEPARADISFRI SONE**

INGEN SKATTEPENGER TIL SKATTEPARADIS!

Privatiseringen av vår felles velferd innebærer at multinasjonale selskaper tar over eldreomsorg, barnevern og barnehager. Disse globale aktørene mottar årlig milliardbeløp i offentlige overføringer for å drive skattefinansiert velferd. Men selv er de ikke interessert i å betale skatt, og registrerer seg derfor i skatteparadis.

Et forsiktig anslag fra Norges handelshøyskole viser at Norge taper 30 milliarder kroner i skattegrunnlag til skatteparadis hvert år. Aller verst rammet er de fattige landene som gjennom ulovlig kapitalflukt taper et beløp tilsvarende ti ganger den samlede u-landshjelpen hvert år. Mange kommuner har i dag avtaler med multinasjonale selskapene som sluser ut sin fortjeneste til skatteparadis, eksempelvis Adecco Care, Aleris og ISS. Men kan en liten kommune gjøre noe med denne saken?

Ja! 21.juni begynte Ulstein kommune prosessen for å bli skatteparadisfri sone med vedtaket : ”Ulstein kommunestyre ser at kommunen gjennom handel med selskap med base i såkalla skatteparadisland og som opererer i ein skjult økonomi, kan medvirke til å tappe både kommunale, nasjonale og internasjonale ressursar – og at det ikkje minst går ut over folk i land med stor fattigdom.” I Sverige har allerede to kommuner gjort det samme og 17 av 22 regioner i Frankrike har fulgt opp. Ved å erklære seg som skatteparadisfri sone bestemmer kommunene at de vil unngå selskaper som bruker skatteparadis. Kommunens innbyggere nekter å se at dere skattepenger overføres til skatteparadis, penger som skulle gått til å videreutvikle og forbedre deres felles velferdstjenester.

Vi vil at kommunen skal være en etisk bevist og ansvarlig innkjøper som krever av sine tilbydere at de ikke skal være tilknyttet skatteparadis, og at de skal være åpne om sine selskapsstrukturer og flytting av kapital på tvers av landegrensene.

Martin Giset, Attac

FORELØPIG OVERSETTELSE AV FRANSK FORSLAG

1. Krav om gjennomsiktighet når det gjelder bank og finans (partnere/institusjoner)

Region xxx eller staten skal innføre regler for åpenhet og etikk for sine forbindelser med bank og finansinstitusjoner. Innenfor en ramme der målet er handling på regionalt eller statlig nivå innenfor et perspektiv basert på bærekraftig utvikling og åpenhet.

2. Utvalgsprosedyrer for bank og finansetableringer innenfor rammen av utvalgsprosedyrer for etablering av bank og finansinstitusjoner.

Regionen eller staten skal kunne kreve fra bank og finansinstitusjoner at de skal:

- Presisere sin situasjon og situasjonen til filialer hvor de innehar en deltagelse med hensyn til listen over stater og territorier som ikke samarbeider slik som denne er definert/avgrenset årlig gjennom et departementsrundskriv 1.1. hvert år. Ved å sette i verk andre linje av paragraf 1 i artikkel 238-0A i den allmenne lov for skatteinnkreving.
- Å presentere prosedyrer og verktøy som fremmer kampen mot hvitvasking, korrupsjon og skattesvindl.
- Presentere verktøy for å favorisere sosialt og økologisk ansvarlige investeringer ved å framheve virkemidlene ved bruken av disse verktøyene og ved å presisere om produktene er merket/sporbare og av hvem.

Disse elementene skal bli tatt hensyn til i valget av hvilken bank og finansinstitusjon en skal komme tilbake til.

Såfremt reglementet for innkjøp av finantjenester åpner en mulighet for det, vil regionen eller staten avvise å ta i betraktning tilbud eller forslag om tjenester som er presentert av bank og finansinstitusjoner som, igjennom håndhevelse av denne forutgående lovbestemmelse har erklært at de utøver selv, eller gjennom en selskapsenhet som figurerer i årsberetningen til finansgruppen utøver en aktivitet i stater eller territorier som framgår av listen over stater og territorier som ikke samarbeider slik som denne er definert/avgrenset årlig gjennom et departementsrundskriv 1.1. hvert år ved å sette i verk andre linje av paragraf 1 i artikkel 238-0A i den allmenne lov for skatteinnkreving.

3. Informasjonsforpliktelser ovenfor regionen fra sine bank- og finansinstitusjoner.

På samme måte som region x eller staten hvert år gir sine bank og finansinstitusjoner en transparent beskrivelse av sin finansielle situasjon vil selskapene som regionene brukere til finansoperasjoner blir avkrevd hvert år detaljer om sin aktivitet. Regionen eller staten vil kreve av bank og finansinstitusjonene at de presenterer hvert år og inne et halvt år etter framleggingen av årsberetningen en tilstandsrapport land for land som inneholder informasjon om:

- Det sosiale grunnlaget for de selv eller institusjonene der de innehar medeierskap opererer
- Informasjon om sine aktiviteter og aktivitetene til institusjonene der de innehar medeierskap.
- Økonomiske nøkkeltall og resultat
- Antallet ansatte
- Skatt- og avgifter som går til offentlige, lokale myndigheter innenfor den rammen av skattelovgivning som blir håndhevet.

4. Informasjonsmetoder

Summen av disse elementene blir grunnlaget for en diskusjon i en finanskommisjon og årlig presentasjon i fullstendig forsamling med framleggingen av det administrative regnskap på

bakgrunn av disse elementene kan regionen eller staten avgjøre om de vil endre det aktuelle reglementet.

Upphandlingspolicy

Allmänt

Alla upphandlingar och inköp av varor, tjänster och entreprenader ska utföras utifrån behov som uttrycks av Malmö stad och dess verksamheter. Mål och särskilda villkor för upphandling och inköp ska fastställas av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och andra ansvariga facknämnder.

All upphandling och alla inköp ska följa de lagar och bestämmelser som finns och genomföras i enlighet med denna policy, fastställd av kommunfullmäktige, samt av kommunstyrelsens fastställda riktlinjer. Riktlinjerna innehåller beskrivningar av processer, funktioner och roller inom upphandlingsorganisationen, samt fastställer olika normer och bestämmelser, exempelvis värdegränser för direktupphandling.

Hållbar och konkurrenskraftig upphandling

Upphandling och inköp utgör viktiga funktioner för Malmö stad. Verksamheten kring upphandlingar och inköp ska karaktäriseras av tydliga roller och funktioner inom Malmö stads organisation.

Upphandlingar och inköp för Malmö stad ska genomsyras av de grundläggande principerna för offentlig upphandling, det vill säga principerna om likabehandling, icke-diskriminering, öppenhet, proportionalitet och ömsesidigt erkännande. Pris, kvalitet, miljö och sociala/etiska villkor ska finnas som aktivt instrument i alla upphandlingar och inköp och tillämpas i proportionerlig omfattning. Exempel på sådana tillämpningar, krav eller villkor är kollektivavtalsenliga villkor, meddelarfrihet, antidiskrimineringsklausuler, förenklingar för småföretag att delta, etiska villkor i upphandling, krav med särskilt fokus på hållbar utveckling i främjande av ekologiska och rättvist producerade produkter. Detta utgör grunden för en hållbar och konkurrensmässigt god upphandling.

Förhållningssätt - uppförande och etik

Malmö stads upphandlingar och inköp ska utföras professionellt, med verksamhet som kännetecknas av hög kompetens och god trovärdighet. En tydlig etisk hållning som främjar våra värderingar ska finnas. Våra relationer med marknaden ska kännetecknas av öppenhet, enkelhet och god marknadskännedom. Vår verksamhet ska vara i ständig förbättring och utveckling för att bidra till en organisation som har hög kvalitet.

Denna policy gäller för samtliga upphandlande myndigheter och kommunala bolag inom Malmö stad och även som grund för vårt agerande i övrig upphandlings- och inköpsverksamhet, exempelvis i samarbeten kring upphandling mellan kommuner eller kommunala bolag eller andra organ.

Verksamhet och organisation

Inom Malmö stad ska finnas en central upphandlingsenhet som är underställd kommunstyrelsen. Den centrala enheten har ett sammanhållet ansvar för hela upphandlings- och inköpsverksamheten för Malmö stad. Enheten ska utnyttjas av samtliga upphandlande myndigheter inom kommunen, i omfattning som kommunstyrelsen bestämmer. Kommunstyrelsen ska kunna medge undantag för vissa kommunala verksamheter.

Av Malmö kommun styrda organ, kommunala bolag m.fl., ska inte obligatoriskt vara tvingande att använda de centrala resurserna, men ska ha möjlighet att utnyttja dem.

Upphandlings- och inköbspolicy för Växjö kommun

Dokumenttyp Styrande dokument	Dokumentnamn Upphandlings- och inköbspolicy för Växjö kommun	Fastställd/Upprättad Kommunfullmäktige 2012-03-20 § 69	Senast ändrad 2012-04-02 Dnr KS/2012:323
Dokumentansvarig Upphandlingsenheten		Tidigare ändringar Antaget av fullmäktige 1997-06-18 § 100 Ändrad av fullmäktige 2007-06-19 § 132 Ändrad av fullmäktige 2010-01-26 § 11 Ändrad av fullmäktige 2010-10-19 § 202 Ändrad av fullmäktige 2011-08-30 § 191	Giltighetstid Tillsvidare
Dokumentinformation -			

Upphandlings- och inköspolicy för Växjö kommun

Denna policy för upphandling och inköp gäller kommunens samtliga nämnder och förvaltningar samt de kommunala bolagen.

Syftet med den är att skapa ett gemensamt förhållningssätt i upphandlingsfrågor och säkerställa att varor och tjänster köps med rätt kvalitet till lägsta kostnad med minsta miljöpåverkan inom ramen för gällande lagstiftning.

Upphandlingsenhetens ansvar

Upphandlingsenheten har ett övergripande ansvar för den samordnade upphandlingen av varor och tjänster som sker för Växjö kommun. Upphandlingsenheten genomför efter behov även förvaltnings och bolagsspecifika upphandlingar.

Enheten är en strategisk resurs för förvaltningarna och bolagen i frågor som rör upphandling. Enheten skall tillhandahålla kompetens och verktyg så att kommunen kan genomföra upphandlingar och inköp på ett professionellt sätt. Uppföljning av kommunens policy för upphandling och inköp genomförs av upphandlingsenheten.

Affärsmässighet och konkurrens

Växjö kommun skall bedriva en kostnadseffektiv verksamhet. Det förutsätter att alla frågor om konkurrensutsättning och upphandling hanteras professionellt och affärsmässigt.

Den som företräder kommunen skall i alla inköps- och upphandlingssituationer uppträda på ett affärsetiskt och opartiskt sätt, samt utnyttja de konkurrensmöjligheter som finns på marknaden.

Upphandlingar skall utformas så att såväl mindre som större företag har möjlighet att lämna anbud och delta i konkurrensen.

Upphandlingar skall göras i enlighet med Lagen om offentlig upphandling (LOU) och i förekommande fall enligt Lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och post-tjänster (LUF) samt enligt kommunens övriga policyer och riktlinjer fastställda av fullmäktige. Personal som handlägger inköps- och upphandlingsärenden skall ha relevant kunskap om gällande lagstiftning, policyer och riktlinjer.

Ramavtal och samordnad upphandling

Växjö kommun skall utnyttja sin storlek som köpare genom att genomföra samordnad upphandling. Kommunen skall också arbeta aktivt för ökad samordning av upphandlingar ur ett läns och i förekommande fall regionövergripande perspektiv.

Upphandlingsenheten skall teckna ramavtal för såväl varor som tjänster, inom de områden där det finns gemensamma intressen.

Kommunens enheter är skyldiga att känna till, och att via INES använda gällande ramavtal. Avvikelse från ramavtal får bara ske på affärsmässiga grunder och efter samråd med upphandlingsenheten.

INES – kommunens obligatoriska inköps och e-handelssystem

INES exponerar samtliga aktuella kommunkoncernövergripande ramavtal och möjliggör: utvecklade sökfunktioner, tydlig exponering av ramavtalens produkter och tjänster. INES möjliggör automatisering, ekonomisk kontroll samt effektivisering av kommunens upphandlingsprocesser, inköp och fakturahantering. INES ger tydlig exponering av miljömärkta produkter och säkerställer att produktleveranser i förekommande fall hanteras via den samordnade varudistributionen.

Direktupphandling

Direktupphandling får bara användas om värdet av upphandlingen är lågt eller om det finns synnerliga skäl, såsom brådska orsakad av omständigheter som den upphandlande myndigheten inte kan förutse, t.ex. brand, översvämning, naturkatastrof och liknande.

I Växjö kommun är den fasta direktupphandlingsgränsen 15 procent av det tröskelvärde som gäller för kommuner och landsting respektive för försörjningssektorerna i enlighet med revidering per den 15 juli 2010 i LOU (lagen om offentlig upphandling) och LUF (lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster)

Sociala och etiska krav

Växjö kommun bedriver ett omfattande arbete för ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. Företag som har 25 anställda eller fler skall till sina anbud på tjänster och byggentreprenader bifoga egna aktuella jämställdhetsplaner (3 kap 13 § Diskrimineringslagen (2008:567))

Växjö kommun skall ställa krav på att leverantörerna, i sin affärsverksamhet inte diskriminerar någon på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning eller av sådana skäl otillbörligt särbehandlar arbetstagare eller arbetssökande. Detsamma gäller de eventuella underleverantörer som anlitas.

Växjö kommun ska ställa sociala/etiska krav i upphandlingar med beaktande av gällande upphandlingslagstiftning och EG-rättsliga principer. Kommunen ansvarar för att ställda villkor är möjliga att kontrollera ur laglig och praktisk aspekt. Växjö kommun deltar löpande i SKL Kommentus upphandlingar eller via andra lämpliga alternativ för att på lämpligaste sätt tillämpa uppföljandekontroll av sociala och etiska krav.

Växjö Kommun förväntar sig att anbudsgivaren har ett affärsmässigt etiskt förhållningssätt där vinster från verksamheter baserade i Sverige också beskattas i Sverige och att överföringar av kraftigt nedskrivna beskattningsbara vinster inom en eventuell koncern ej tillämpas, till exempel förs till så kallade skatteparadis. I synnerhet gäller detta vid anbud på tjänster.

Anbudsgivare är beredd att på upphandlande myndighets anmodan redovisa omsättning, vinst och hur mycket skatt som betalas i varje land där man har verksamhet.

Genom inlämnande av anbud anses anbudsgivaren vara införstådd med ovan nämnda etiska krav.

Miljökrav

Växjö kommunkoncern har som mål att minimera verksamhetens miljöpåverkan. Därför skall kommunen i samtliga upphandlingar prioritera och efterfråga varor, tjänster och entreprenader med så liten miljöpåverkan som möjligt. Genom en miljöanpassad upphandling skall kommunen påverka marknaden i hållbar riktning och i sin tur leverera varor och tjänster som håller hög miljöstandard. Miljökraven utgår ifrån Växjö kommuns miljöprogram, regionala och nationella miljömål samt Miljöstyrningsrådets (MSR) riktlinjer.

I samband med livsmedelsupphandlingar kommer djurskyddshänsyn beaktas i enlighet med rådande lagstiftning samt enligt MSR:s rekommendationer.

Ansvarsfördelning

Ansvar för upphandling av varor, tjänster och entreprenader ligger på respektive nämnd, styrelse och förvaltning. När två eller flera nämnder, styrelser eller förvaltningar inom Växjö kommunkoncern har likartade behov av varor och/eller tjänster skall upphandlingen samordnas genom den centrala upphandlingsenheten.

Nämnders, styrelser och förvaltningars ansvar

Nämnder, styrelser och förvaltningar inom Växjö kommunkoncern ansvarar för att centrala riktlinjer, anvisningar och ramavtal följs.

Denna policy gäller fr.o.m. 2012-03-20 genom fullmäktiges beslut § 69/2012.

KOMMUNGEMENSAM VERKSAMHETSHANDBOK

Fastställt av

Kommunchef Roland Karlsson

Dokumentansvarig

Upphandlingschef Per-Gunnar Fransson

Datum

2010-02-12

1 (3)

Uppförandekod för hållbar upphandling inom Kalmar kommun

Produkter och tjänster som levereras till Kalmar kommun ska vara framställda under förhållanden som är förenliga med vår uppförandekod. Vi förutsätter att våra leverantörer (avtalspartners) uppfyller tillämplig lagstiftning i tillverkningslandet samt utifrån de internationella konventioner och förklaringar som uttrycks i FN:s Global Compact (se bilaga) respekterar minst följande grundläggande principer:

- Mänskliga rättigheter
- Rättigheter i arbetslivet
- Hälsa och säkerhet på arbetsplatsen
- Minimering av miljöpåverkan
- Etiska och moraliska affärsregler

Mänskliga rättigheter

Leverantören ska respektera FN:s deklARATIONER om mänskliga rättigheter.

Principer och anställdas rättigheter

Nationell lagstiftning

Lagstiftningen i de länder där leverantören är verksam ska efterlevas och utgör alltid en miniminivå för de anställdas villkor. Ställer nationell lagstiftning högre krav än ILO:s konventioner, eller FN:s deklARATIONER om mänskliga rättigheter, ska alltid denna ha företräde.

Ingen förekomst av barnarbete (ILO 138 och 182 samt FN:s barnkonvention, artikel 32)

Barnarbete, enligt definitionen i ILO-konventionen, får inte förekomma. Barn får inte ha tvingats till skadligt arbete som skadar eller hindrar barnets skolgång eller hälsa

Ingen förekomst av tvångsarbete (ILO 29 och 105)

Att utnyttja någon form av tvångs- eller straffarbete accepteras inte.

Ingen förekomst av diskriminering (ILO 100 och 111)

Diskriminering på grundval av etnisk tillhörighet, kön, religion, socialt ursprung, handikapp, politiska åsikter eller sexuell orientering får inte förekomma.

Löner och arbetstider

Lön ska betalas direkt till den anställde på överenskommen tid och till fulla. Den nationellt lagstadgade minimilönen är lägsta accepterad lönenivå.

Veckoarbetstiden får inte överstiga den lagliga gränsen och övertid ska vara betald.

Föreningsfrihet och organisationsrätt (ILO 87 och 98)

I länder där föreningsrätten är begränsad eller under utveckling, ska leverantören medverka till att anställda får möta företagsledningen för att diskutera löne- och arbetsvillkor utan negativa konsekvenser.

Jämställdhetsarbete

För leverantörer med mer än 20 anställda gäller att denne ska inneha en jämställdhetsplan som uppfyller gällande lagkrav. Leverantören har samma ansvar för att säkerställa och främja jämställdhet i sitt uppdrag som om kommunen själv hade tillhandahållit tjänsten.

Miljö

Leverantören ska ha mål och handlingsplaner för att minska såväl sin energi- och resursförbrukning som sitt avfall och utsläpp till mark, atmosfär och vatten. Kemikalier ska hanteras på ett för människan och naturen säkert sätt.

Hälsa och säkerhet

Arbetsmiljön ska hålla en nivå som överensstämmer med internationella riktlinjer samt det arbetarskydd, den arbetsrätt och det socialförsäkringsskydd som gäller i tillverkningslandet. Anställda ska informeras om de eventuella hälsorisker som arbetet kan medföra. Alla anställda ska ha tillgång till och använda relevant skyddsutrustning.

Etiska och moraliska affärsregler**Hög etisk standard**

Vi förväntar oss att våra leverantörer uppvisar hög affärsetik, att de följer gällande nationella lagar, och att de inte på något sätt medverkar i korrupcion, bestickning, bedrägeri eller utpressning. Våra leverantörer får ej ha någon koppling till företag baserade i s.k. ”skatteparadis”.

Genomsynliga affärsrelationer

Våra leverantörer ska varken erbjuda eller ta emot gåvor, betalningar eller andra förmåner som kan vara ägnade att förleda mottagaren att handla mot sin plikt.

Uppföljning

Vid förfrågan ska verifikat kunna uppvisas som styrker att kraven efterlevs. Vi förbehåller oss även rätten att själva utföra kontroller.

Genom att leverantören skriver under dokumentet intygas att leverantören, och eventuella underleverantörer, följer de krav som är formulerade i detta dokument.

FÖRETAGETS NAMN.....

SIGNATUR.....

NAMNFÖRTYDLIGANDE.....

DATUM.....

Bilaga

De tio principerna för FN:s Global Compact

Global Compacts tio principer inom områdena mänskliga rättigheter, sysselsättning, miljö och antikorrupktion har tillkommit genom allmänt samförstånd och härrör från:

- Allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna
- Internationella arbetsorganisationens deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet
- Rio-deklarationen om miljö och utveckling
- Förenta nationernas konvention mot korrupktion

Genom Global Compact uppmanas företag att inom sitt område anta, stödja och genomdriva en uppsättning kärnvärderingar inom områdena för mänskliga rättigheter, arbetsnormer, miljö och antikorrupktion.

Mänskliga rättigheter

Princip 1: Företagen bör stödja och respektera skyddet för internationellt utropade mänskliga rättigheter och

Princip 2: se till att de inte är delaktiga i brott mot de mänskliga rättigheterna.

Arbetsnormer

Princip 3: Företagen bör respektera föreningsfriheten och erkänna rätten till kollektivförhandlingar,

Princip 4: eliminering av alla former av tvångsarbete,

Princip 5: ett effektivt avskaffande av barnarbete och

Princip 6: eliminering av diskriminering i arbetslivet.

Miljö

Princip 7: Företagen bör stödja en varsam syn på miljöutmaningar,

Princip 8: ta initiativ för att främja ett större miljöansvar och

Princip 9: uppmuntra till utveckling och spridning av miljövänlig teknik.

Antikorrupktion

Princip 10: Företagen bör arbeta mot alla former av korrupktion, inbegripet utpressning och mutor.

3. Det vert høve til uteservering under føresetnad av at skjenkearealet vert fysisk avstengt for ukontrollert tilgang frå utsida.
4. Delta i Ansvarlig Vertskapskurs og det skal nyttast godkjende ordensvakter.

Løyvet gjeld fram til 30.06. 2016. Brot på skjenkeføreskriftene vil kunne få fylgjer for skjenkeløyvet.

Handsaming:

Framlegg frå Steinar Torvik:

KrF gjer framlegg om å gå for tilråding frå rådmann Alternativ A.

Røysting:

1. Framlegget frå Steinar Torvik fekk 3 røyster og fall.
2. Tilrådinga frå Levkårekårsutvalet vart vedteken med 22 mot 3 røyster.

PS 12/86 ETISKE KRAV TIL KOMMUNALE INNKJØP - SKATTEPARADISFRISONE

Vedtak i Ulstein kommunestyre, 21.06.2012:

Ulstein kommunestyre ser at kommunen gjennom handel med selskap med base i såkalla skatteparadis-land og som opererer i ein skjult økonomi, kan medvirke til å tappe både kommunale, nasjonale og internasjonale ressursar – og at det ikkje minst går ut over folk i land med stor fattigdom.

Ulstein kommunestyre har som mål at kommunen sine kjøp av varer og tenester styrer unna slik urettvise. Med vising til at Ulstein er med i eit innkjøpssamarbeid på Søre Sunnmøre med likelydande reglement, vert saka sendt over til innkjøpsleiar som saman med innkjøpsforum gjer ei nærare vurdering av innkjøpsreglar og –praksis, kva som kan vere lovleg og tenleg for å redusere og helst fjerne dei skadelege sidene ved kopling til leverandørar som omtala her.

Handsaming:

Tilrådinga frå Ulstein formannskap vart vedteken med 25 mot 0 røyster.

-----0-----

Link vert sendt til:

1. Kommunestyret
2. Rådmannen
3. Ass. rådmann
4. Kommunalsjefane
5. Mellomleiarane
6. Servicetorget
7. Kommunerevisoren
8. VKUS v/Jostein Støylen
9. Kontrollutvalet m/vara

Ulstein kommune
Politisk sekretariat, 21.06.2012.

Marianne Hatløy
politisk sekretær